

Wysokie odznaczenia dla wybitnych pedagogów

W związku z Dniem Nauczyciela przewodniczący Rady Państwa — Aleksander Zawadzki spotkał się 15 bm. w Belwederze z grupą nauczycieli i działaczy oświatowych z całego kraju. W trakcie spotkania tow. A. Zawadzki dokonał aktu dekoracji zasłużonych nauczycieli i działaczy oświatowych.

Tytuły „ZASŁUŻONEGO NAUCZYCIELA PRL” otrzymali: mgr inż. ANTONI GARNUSZEWSKI — wykładowca w Państwowej Szkole Morskiej w Gdyni, STEFAN GOŁBIEWSKI — dyrektor Liceum Ogólnokształcącego w Biełuniu (pow. Żurawin), KAZIMIERZ JANCZYKOWSKI — nauczyciel Liceum Ogólnokształcącego w Chelmie, MARIA MAŁECKA — wykładowca Studium Nauczycielskiego w Katowicach, IGNACY ROWICKI — nauczyciel Technikum Handlowego w Olsztynie, prof. dr KAZIMIERZ SOSNICKI — emerytowany profesor zwyczajny WSP w Gdańsku i JAN ZE-

BROK — emerytowany kierownik Szkoły Podstawowej w Cieszynie. ORDERY SZTANDARU PRACY II KL. przyznano: prof. dr. WINCENTEMU DANKOWI — profesorowi nadzwyczajnemu, rektorowi WSP w Krakowie, mgr. BERNARDOWI GLATOWI — st. wykładowca WSP w Katowicach i STANISŁAWOWI HERTELOWI — dyrektorowi Liceum Ogólnokształcącego w Ilawie. KRZYŻE KOMANDORSKIE ORDERU ODRODZENIA POLSKI przyznano: EDWARDOWI MEREKIEMU — kierownikowi Szkoły Podstawowej nr 2 w Suwałkach i JANOWI WALASKOWI — kierownikowi Szkoły Podstawowej w Wiślicy. Krzyże Oficerskie Orderu Odrodzenia Polski otrzymało 4 nauczycieli, Krzyże Kawalerskie Orderu Odrodzenia Polski — 49, Złote Krzyże Zasługi — 24 i Srebrne Krzyże Zasługi — 7. W czasie uroczystej dekoracji tow. A. Zawadzki wygłosił przemówienie.

PROLETARIUSZE WSZYSTKICH KRAJÓW ŁĄCZcie SIĘ!

CENTRALNY ORGAN ZNP

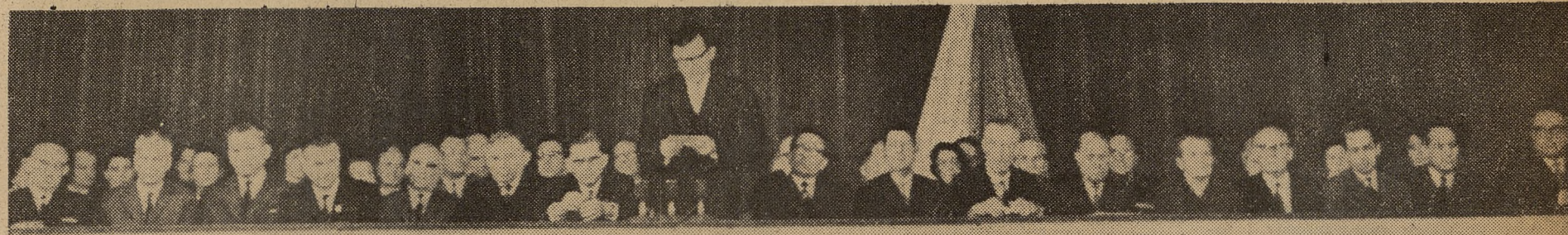
Głos Nauczycielski

TYGODNIK SPOŁECZNO-OŚWIATOWY

ROK XLVII. nr 47 (1398)

Warszawa, 24 listopada 1963 r.

Cena 70 gr

Fot. Cz. Górski

Przemówienie Aleksandra Zawadzkiego

ZWRACAJĄC się do zebranych przewodniczący Rady Państwa przekazał w imieniu kierownictwa partii i rządu najserdeczniejsze pozdrowienia dla wszystkich nauczycieli i wychowawców, dla oświatowych oraz pracowników ministerstwa, kuratorów i administracji szkolnej.

Wasze święto, drodzy nauczyciele — mówił A. Zawadzki — daje co roku okazję do podsumowania rezultatów wspólnego wysiłku władzy ludowej, nauczycielstwa i rodziców na polu oświaty i wychowania, do głębszego przeanalizowania aktualnych potrzeb i zadań szkoły.

Obecny rok szkolny jest dwudziestym z kolei w Polsce Ludowej. Powstała z ruin i zgłuszeń drugiej wojny światowej, po latach bezlitosnej eksterminacji dokonywanej na najlepszych siłach narodu przez hitlerowskiego okupanta, nasza ludowa ojczyzna od pierwszych dni swego istnienia podjęła olbrzymi wysiłek, aby każde dziecko polskie znalazło miejsce w szkole, aby mogło rozwijać swe zdolności i przysposobić się społecznie, zawodowo i kulturalnie do budownictwa lepszego jutra narodu i państwa.

Kształtując się na gruncie nowego ustroju socjalistyczny system oświaty stworzył również najdosłowniejszym synom i córkom robotników i chłopów coraz szerszy dostęp do szkół wyższych i specjalistycznych, umożliwił doskonalenie się dorosłych.

Osiągnięte dotychczas rezultaty — to wynik przemian społeczno-politycznych zapoczątkowanych przed dwudziestu laty, to pion ciężkiego i trudnego, klasa robotniczej, chłopstwa, inteligencji technicznej oraz ludzi nauki, trud, dzięki któremu Polska w szybkim tempie odradza wiekowe zacofanie, buduje nowoczesny przemysł, mnoży swój gośpodarczy i kulturalny dorobek. Jest to również wynik ofiarnej, światłej pracy wielotysięcznych rzesz nauczycielstwa polskiego.

Niemniej ważne stoją przed nami zadania.

Dziś około 300-tysięczna rzesza nauczycieli i pracowników oświaty uczy i wychowuje blisko 8 mln dzieci i młodzieży, a więc jedną czwartą narodu. Władza ludowa, miliony ojców i matek, powierzają ich wiedzy, talentowi i doświadczeniu pedagogicznemu, ich serdecznej opiece, najcenniejszy skarb — dziecko. Doniosłym zadaniem nauczycieli jest przekazywać tej 8-milionowej i wciąż rosnącej rzeszy określony zasób wiedzy, a także kształtować jej poglądy na świat, wychowywać na patriotów, głęboko miłujących swój kraj, czynnie związanych z jego socjalistyczną drogą rozwoju, wychować ją w poczuciu solidarności z ludźmi walczącymi o pokój, wolność i postęp społeczny na całym świecie.

Wiedzą najlepiej, drodzy nauczyciele — mówił dalej A. Zawadzki — że prawdziwego pedagoga i wychowawcę cechuje nie tylko staranne przygotowanie zawodowe, stale podnoszenie kwalifikacji, skrupulatne gromadzenie i wykorzystywanie doświadczeń, lecz również wielkie serce i umiłowanie zawodu. Pozwala mu to rozumieć działalność i młodzież, wczuwać się w jej sposób myślenia, widzenia ludzi i świata otaczającego, zmieniającego się świata, wpywać na nią w duchu potrzeb państwa ludowego, uczyć ją rozumieć postępowe treści przekazywanej nauki, kształtować jej ideową postawę.

W pracy swej nauczycielstwo polskie ma niemałe osiągnięcia i sukcesy, ale występuje w niej jeszcze sporo niedociągnięć i braków, na które wskazywała nasza partia na XIII Plenum Komitetu Centralnego.

Jak to podkreśliło plenum w referacie i sekretarza tow. Wł. Gomułki, proces kształtowania socjalistycznego oblicza szkoły nie odbywał się u nas bez wahania i błędów i nie został do dziś doprowadzony do końca. Sprawa realizacji wytycznych plenum w dziedzinie szkolnictwa powinna więc stać w centrum uwagi resortu oświaty, kuratorów szkolnych. Związku Nauczycielstwa Polskiego, każdego nauczyciela i pracownika oświaty, wszystkich organizacji młodzieżowych i ich aktywów.

Wymaga to także ustawicznego podnoszenia na wyższy poziom zawodowego oraz ideowo-politycznego przygotowania kadry nauczycielskiej.

Dla stworzenia materialnych przesłanek przedłużenia okresu nauki i jej politecznicacji, zgodnie z założeniami programu reformy szkolnej, państwo zwiększa z roku na rok nakłady na budownictwo szkolne i wyposażenie. Ten poważny wysiłek wspomagać jest przez nasze społeczeństwo, zasługującym na najwyższe uznanie i podziękę. Masowym udziałem w zbiorce na Społeczny Fundusz Budowy Szkół. Pod koniec zeszłego roku obchodziliśmy Tysiąclecie zbliżamy się do kwoty 6 mld zł, złożonych przez cały naród dla uczczenia wielkiego jubileu-

szu, do około 750 szkół — pomników, oddanych już do użytku młodzieży.

Nasza władza ludowa troszczy się także, w miarę swych sił i możliwości, o stworzenie takich warunków życia i pracy nauczyciela, aby mógł on z najlepszym wynikiem wszystkie swe siły poświęcić nauczaniu i postępowemu wychowywaniu młodzieży, a także udzielać się w pracy społecznej, rozwijać twórcze współdziałanie z rodzicami i organizacjami młodzieżowymi.

Zbliżamy się do obchodów 20-lecia Polski Ludowej. Rocznicą ta da sposobność ukazania olbrzymiego dorobku naszego narodu, uświadomienia wielkości trudów robotnika i chłopów, inżyniera i uczonego w wydzwignięciu Polski do jej obecnego stanu, do jej obecnej pozycji w świecie. Pozwoli ona również na podsumowanie całości naszych osiągnięć w dziedzinie oświaty i wychowania, stanowiących nieodłączną część rewolucji społecznej i kulturalnej w naszym kraju.

Chciałbym za Waszym pośrednictwem zwrócić się do ogółu nauczycieli, aby we współpracy z radami narodowymi i komitetami Frontu Jedności Narodu powściągnęli i nakajętnie wygłosili się w realizację programu tych obchodów, wzmożli swój udział w czynach podejmowanych dla uczczenia tej wielkiej rocznicy.

Budując swe nowe życie naród polski prowadzi wraz z narodami Związku Radzieckiego i całego obozu socjalizmu wraz ze wszystkimi ludźmi dobrej woli na świecie nieustępliwą walkę o pokój, o usunięcie groźby nowej pozoży wojennej, o pokojowe współistnienie, o powszechne i całkowite rozbrojenie. Wierzymy, że nadejdzie dzień, kiedy narody świata będą mogły olbrzymie środki przeznaczone obecnie na produkcję narzędzi zniszczenia obrócić na wzrost gośpodarstwa, na budowę pięknych szkół i mieszkań, na rozwój nauki i techniki, kultury i opieki zdrowotnej.

Niech w pierwszych szeregach tej walki będzie całe nauczycielstwo polskie, które ma tak wspaniałe tradycje udziału w klasowych bojach o postęp i demokrację, przeciwko wojnie i uciskowi człowieka przez człowieka.

Partia i władza ludowa są głęboko przekonane, że zawsze mogą liczyć na Wasze, szanowni i drodzy nauczyciele, ideowe zaangażowanie, Wasz patriotyzm i oddanie sprawie socjalizmu.

Doroczny już zrywając z okazji Dnia Nauczyciela — Rada Państwa wyróżnia grono nauczycieli i działaczy oświatowych tytułami „Zasłużonego Nauczyciela PRL” i odznaczaniem państwowymi. Nasza władza ludowa pragnie również w ten sposób dać wyraz wysokiego uznania dla odpowiedzialnej i światłej pracy nauczycielstwa.

Przyjmijcie, drodzy przyjaciele — zakończył A. Zawadzki — te odznaczenia z naszymi serdecznymi gratulacjami i najgorętszymi życzeniami dobrych wyników w Waszej szczernej pracy, radości i szczęścia w życiu osobistym.

Za Waszym pośrednictwem składam też życzenia wszystkim Waszym koleżankom i kolegom.

DZIEŃ NAUCZYCIELA ŚWIĘTEM CAŁEGO SPOŁECZEŃSTWA

16 listopada odbyła się w Warszawie centralna akademie z okazji Dnia Nauczyciela. Bogato udekorowaną Salę Kongresową Pałacu Kultury i Nauki wypełniło ponad 3 tys. nauczycieli stolicy, województwa warszawskiego oraz delegatów z całego kraju reprezentujących 300-tysięczną rzeszę nauczycieli i pracowników oświatowych.

Obok przewodniczącego Rady Państwa, Aleksandra Zawadzkiego, witanego serdecznie przez nauczycieli, w prezydium zajęli miejsca przedstawiciele najwyższych władz partyjnych i państwowych: członek Biura Politycznego, przewodniczący CRZZ — Ignacy Łoga-Sowiński, wiceprzewodniczący Rady Państwa, prezes SD — prof. Stanisław Kulczyński, wiceprzewodniczący Rady Państwa — Bolesław Podedworny, sekretarz KC PZPR — Witold Jaroński, wicepremierzy — Piotr Jaroszewicz i Zenon Nowak, ministrowie: oświaty — Wacław Tułodziecki, szkolnictwa wyższego — Henryk Gołański i zdrowia — Jerzy Szałachski, prezes PAN — prof. dr Janusz Groszkowski, sekretarz naukowy PAN — prof. dr Henryk Jablonski, i sekretarz KW i WKW PZPR — Walenty Tilkow i Marian Jaworski, przewodniczący Prezydium Stołecznej i Warszawskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej — Janusz Zarzycki i Antoni Mierzwiński, przedstawiciele organizacji młodzieżowych i społecznych oraz zasłużeń pedagogów udekorowani najwyższymi odznaczeniami państwowymi.

„O obliczu szkoły, o wynikach nauczania i wychowania decyduje nauczyciel” — głosiło hasło umieszczone na scenie Sali Kongresowej.

Akademie zgał prezes ZG ZNP, Józef Kwiatek, który w krótkim przemówieniu powiedział:

Stoła się już dobrą tradycją, że corocznie, w drugiej połowie listopada, obchodzimy Dzień Nauczyciela. W dniu tym całe społeczeństwo daje wyraz swemu uznaniu dla obywatelskiej postawy i trudnej pracy nauczyciela, a ucząca się młodzież w formach bardzo bezpośrednich i serdecznych wyraża swój szacunek i miłość dla tych, którzy mądrą i ofiarną pracą kształtują jej umysły, serca i charakter.

Dydaktyczno-wychowawcza i społeczno-polityczna praca nauczyciela jest wysoko ceniona przez partię i rząd. Wyrazem tego uznania są publiczne wypowiedziane oceny, ale uznanie to wyraża głównie w wysiłkach, które mają szkolnictwu naszemu zapewnić warunki pełnego rozwoju, a nauczycielowi — coraz lepsze warunki pracy.

Przewodniczący Rady Państwa — tow. rzysz Aleksander Zawadzki, pod którego wysokim patronatem odbywa się nasza dzisiejsza uroczystość, przemawiając w dniu wczorajszym do nauczycieli udekorowanych najwyższymi odznaczeniami państwowymi przekazał — w imieniu KC PZPR, Rady Państwa i rządu, w imieniu organizacji politycznych i społecznych zjednoczonych we Frontie Jedności Narodu — wszystkim nauczycielom, wychowawcom i pracownikom oświatowym pozdrowienia i życzenia. Przy okazji powiedział m. in.: „Partia i władza ludowa są

głęboko przekonane, że zawsze mogą liczyć na Wasze, szanowni i drodzy nauczyciele, ideowe zaangażowanie, Wasz patriotyzm i oddanie sprawie socjalizmu”.

Rosnąca stale opieka i pomoc państwa dla szkoły zobowiązuje nas, nauczycieli,

do podejmowania jeszcze większych wysiłków w pracy nad wychowywaniem naszej młodzieży na światłych, świadomych, aktywnych i w pełni oddanych sprawie socjalizmu obywateli Polski Ludowej.

Kierunek i treść tej pracy ideowo-wychowawczej w sposób jasny zostały określone na XIII Plenum KC PZPR. Rozumielemy dziś lepiej niż poprzednio, że realizacja tych wskazań jest zasadniczym warunkiem pełnego urzeczywistnienia reformy szkolnej, która ma naszą szkołę w pełni unowocześnić, ma uczynić z niej podstawową kuznię pełnowartościowych kadr dla naszej socjalistycznej gospodarki i kultury narodowej. Rozumielemy też, że obowiązek zwiększenia ofensywności w pracy ideowo-wychowawczej w szkole i poza jej murami — wśród dorosłych — jest naszym najważniejszym obowiązkiem nauczycielskim i obywatelskim.

Zdajemy też sobie sprawę z tego, że wyniki tej działalności zależą przede wszystkim od naszej wiedzy i postawy ideowo-politycznej, gdyż przykład osobisty nauczyciela jest najważniejszym środkiem wychowawczym.

W tym tak uroczystym dla nas, nauczycieli, dniu zapewniam, w imieniu blisko 350-tysięcznej armii członków ZNP, że zdwoimy wysiłki w pracy nad socjalizmem w szkole, jak i w pracy socjalistycznej w środowisku, by nie zawieść zaufania, jakim nas darzy partia, rząd i całe społeczeństwo.

Wraz z wszystkimi nauczycielami krajowego obozu socjalizmu, razem z postępowymi nauczycielami całego świata, swą ofiarną pracą będziemy kontynuowali walkę o pokój i sprawiedliwość społeczną, o społeczny postęp i zwycięstwo socjalizmu na całym świecie.

Z kolei prezes Kwiatek powitał przybyłych na uroczystości przedstawicieli partii, rządu, stronnictw politycznych, organizacji społecznych i młodzieżowych oraz uczestniczących w akademii nauczycieli, działaczy oświatowych i kulturalnych reprezentujących nauczycielstwo z całego kraju.

Następnie okolicznościowe przemówienie wygłosił minister Wacław Tułodziecki,

...Zasługują na słowa najwyższego szacunku

(fragmenty przemówienia min. Wacława Tułodzieckiego)

Z okazji Dnia Nauczyciela pragnę przekazać zebranych dziś w tej sali na uroczystej akademii inauguracyjnej, tegoroczne obchody Dnia Nauczyciela, reprezentantom nauczycielstwa m. st. Warszawy i wszystkich okręgów szkolnych oraz wszystkim nauczycielom, wychowawcom, pracownikom oświaty i szkolnictwa w Polsce Ludowej — serdeczne i gorące pozdrowienia oraz życzenia dalszych, jak najlepszych osiągnięć w pracy zawodowej i społecznej.

Na przestrzeni ostatnich lat charakter obchodów Dnia Nauczyciela przeszedł zmienną ewolucję, ewolucję, która przeobraziła obchody Dnia Nauczyciela z uroczystości o wąskim, czysto zawodowym charakterze, w uroczystości obejmujące swym zasięgiem młodzież szkolną i rodziców, najszersze warstwy społeczeństwa (...)

Dzień Nauczyciela przestał być wewnętrznym świętem szkoły; dlatego jego charakter nie sprowadza się do urzędowej uroczystości. To święto, w którym bierze udział całe młode i dorosłe społeczeństwo — miliony obywateli naszego kraju; to święto, które wywodzi się z głębokich źródeł społecznych i na bardziej trwały charakter niż kwiaty, których tak wiele otrzymują w tym dniu nauczyciele.

Dwudziestolecie Polski Ludowej, rocznica wyzwolenia Polski i powstania władzy ludowej, którą obchodziliśmy w tym roku, sprzyja dokonaniu bilansu tych niepowtarzalnych lat, w czasie których ogrom potrzeb wymagał heroicznych wysiłków, wyrzeczeń i gigantycznej pracy na wszystkich odcinkach naszego życia politycznego, gospodarczego i kulturalnego. Wielkość jej ten tylko ogarnie, kto potrafi z całą dokładnością zestawiać jej rezultaty z sytuacją, w której rozpoczynał się przed 19 laty tak bardzo trudny start socjalistycznego budownictwa.

Nie zachodzi potrzeba na dzisiejszej uroczystości rozwijać szczegółowego bilansu. Jest on przecież sumą ofiarnego trudu robotników, chłopów i inteligencji pracującej. Jest w nim udział również

i zgromadzonych tutaj kolegów, dziesiątków tysięcy nauczycieli, starszych, jak i młodszych — tych, którzy — wykształceni w Polsce Ludowej — podjęli pracę w szkolnictwie.

Dziś stwierdzamy wszyscy jedno: w programie przemian, związanych z ustrojem socjalistycznym, jak również w bilansie tego najwspanialszych osiągnięć, sprawy oświaty i szkolnictwa znalazły takie rozwiązanie i urzeczywistnienie, o jakim nie można było nawet marzyć w żadnym z poprzednich okresów naszej historii narodowej.

Do roku 1949 odbudowano wysiłkiem państwa i społeczeństwa około 9,5 tys. izb lekcyjnych. W latach 1960 — 1963 wybudowano ok. 45 tys. 500 nowych izb lekcyjnych.

Równocześnie z rozszerzeniem się bazy lokalowej szkolnictwa wzrastała i rozszerzała się szereg nauczycielskiej. W momencie odzyskania niepodległości stanowiło do pracy ok. 86 tys. nauczycieli, była to niezwykle mała liczba w stosunku do ogromu potrzeb; obejmowała ona tych, którzy przeżyli okupację, którzy powrócili z obozów, z wojska, których powołanie nauczycielskie przywiodło do szkół jeszcze niemal nieludnie małą liczbę.

W miarę upływu lat kadra nauczycielska wzrastała i rozszerzała się w bardzo szybkim tempie. Dziś w naszym szkolnictwie pracuje ponad 300 tys. nauczycieli, z tego większość stanowi młoda kadra, która przygotowanie do zawodu zdobyła już w naszym systemie kształcenia nauczycieli, w Polsce Ludowej.

Władza ludowa nie skąpiła środków finansowych na różnorodne potrzeby szkolnictwa, na wychowanie i opiekę nad dziećmi i młodzieżą. Wielkość nakładów na oświatę, naukę i kulturę wzrastała z roku na rok i osiągnęła w roku bieżącym blisko 27 miliardów złotych. W wyniku tego z roku na rok poprawiały się warunki pracy szkół. Proces ten trwa nadal, wywierając poważny wpływ na poziom i wyniki nauczania i wychowania. Do szkół szerokim frontem zaczęły wkraczać nowe i nowoczesne pomoce naukowe, zaczęła wzrastać liczba pracowni przedmiotowych i warsztatów szkolnych, wypierając tradycyjne, przestarzałe, werbalne metody nauczania. Coraz szybciej zaczęły się wyrównywać dawne różnice między szkołami w mieście i na wsi, co wiązało się w oczywi-

sty sposób z przyspieszonym awansem kulturalnym wsi.

Jeżeli w Polsce przedwojennej milion dzieci pozostawało poza szkołą podstawową, to w ogromnej większości były to dzieci wiejskie. Jeżeli w latach trzydziestych kończyło VII klasę szkoły podstawowej rocznie około 112 tys. młodzieży, to było wśród niej zaledwie 36 tys. dzieci wiejskie.

Dziś kończy kl. VII około 600 tys. absolwentów, z tego około 300 tys. stanowią absolwenci VII klasy szkół podstawowych na wsi. Jest to wynikiem pełnego upowszechnienia szkoły podstawowej, jest to wyrównaniem dawnej krzywdy dziecka wiejskiego (...)

Nie mniej rewolucyjny rozwój przypadł w udziale szkolnictwu zawodowemu. Było to i jest zjawisko prawidłowe w świetle potrzeb szybkiej rozbudowy przemysłu na fundamencie nowoczesnej techniki. Trudno tutaj po prostu o jakiegokolwiek porównanie do sytuacji przedwojennej. Wówczas — były to raczej chałupnicze metody przyswajania rzemieślników. Dziś w paruset specjalnościach uczy się około 1400 tysięcy uczniów w zasadniczych szkołach zawodowych, szkołach przysposobienia rolniczego i technikach.

Wprowadzenie i upowszechnienie 8-klasowej szkoły podstawowej, stopniowe rozszerzanie i udostępnianie kształcenia na poziomie średnim, szeroka rozbudowa szkolnictwa zawodowego — to wielki program rozwoju szkolnictwa, dający się wyrazić w liczbach i procentach, w milionach miejsc w szkołach, w setkach tysięcy absolwentów.

Chciałbym jednak szczególnie podkreślić te z naszych zadań, których wykonanie nie da się zmierzyć liczbami ani pokazać statystycznie; te, które wiążą się z ideowo-moralnymi przesłankami budowy socjalizmu, a których rola i znaczenie zostało przez partię tak mocno podkreślone na VII i XIII Plenum.

Odbyte przed kilku miesiącami XIII Plenum KC PZPR ustaliło w dziedzinie pracy ideowo-wychowawczej ocenę za-

Przewodniczący Rady Państwa — A. Zawadzki wręcza Krzyż Komandorski Orderu Odrodzenia Polski Edwardowi Merekiemu, kierownikowi Szkoły Podstawowej nr 2 w Suwałkach. Fot. CAF

DZIEŃ NAUCZYCIELA - ŚWIĘTEM CAŁEGO SPOŁECZEŃSTWA

...Zasługują na słowa najwyższego szacunku

(Dokończenie ze str. 1)

równie osiągnąć, jak braków i niedomagań, nakreśliło aktualne kierunki polityki społecznej i ustaliło szereg konkretnych zadań w tym zakresie. Wśród powołanych na czołową linię frontu pracy ideowo-wychowawczej ze zrozumiałych przyczyn musiały się znaleźć szkoły, musiały się znaleźć nauczycieli.

Szkola jest przecież podstawowym, najbardziej konsekwentnie zorganizowanym ogniwem wychowania młodego pokolenia. Jej więc przypada przede wszystkim zaszczytne zadanie i poważna odpowiedzialność za formowanie socjalistycznej świadomości i socjalistycznych postaw młodego pokolenia.

PRZED kilkoma miesiącami oddaliśmy w Wasze ręce, koledzy i towarzysze, program nauczania 8-klasowej szkoły podstawowej. Program ten stanowi nasz wspólny dorobek. Znalazły w nim wyraz Wasze wnioski, postulaty i propozycje, zmierzające do stworzenia nowoczesnej szkoły, dobrze służącej naszej socjalistycznej ojczyźnie i uwzględniającej prawo dziecka do nauki, na miarę jego możliwości i potrzeb budownictwa socjalistycznego.

Program ten, ustalając kierunek i zakres pracy szkolnej, otwiera szerokie pole dla inicjatyw nauczyciela, postuluje twórcze poszukiwania pedagogiczne i wykorzystywanie codziennych doświadczeń każdego nauczyciela. Umożliwia on w szerokim zakresie uzupełnianie treści tematyki aktualną, doborom różnorodnej lektury, a przede wszystkim tematyką czerpiącą bezpośrednio z życia, z jego obserwacji, ze spostrzeżeń młodzieży związanych ze wszystkim, co dzieje się w miastach, wsiach, osiedlach, zakładach pracy — w kraju i na świecie. Pozwala on wykorzystywać bystry nurt współczesności, kłapiący od wydarzeń, dla wypełnienia bogatą i wychowawczą treścią każdej godziny lekcyjnej — wychowawczej, każdego zajęcia, każdego spotkania z młodzieżą.

Historia i teraźniejszość Polski Ludowej niechaj przemówią do naszych wychowanków wielkością swoich osiągnięć i prawdą trudności — w sposób, który nie informuje o osłabieniu obywatelstwa, ale nasza dzień wczoraj i nasze dziś czyni przedmiotem gorących przeżyć osobistych wychowanka. Niechaj talent pedagoga i serce człowieka idei znajduje w każdej sytuacji takie sposoby wychowawczego oddziaływania, aby młodzi, ceniąc dzieło starszych, pragnęli je kontynuować i doskonalić. Tym pragnieniom niechaj dzięki pracy nauczyciela towarzyszy gruntowne przygotowanie umysłów i kształtowanie charakterów.

Trzeba, Towarzysze i Koledzy, abyśmy nieustannie mieli na uwadze fakt, że młodzież — poszukując wzorów godnych naśladowania, czerpie nie tylko z pomników i tradycji narodowej i nie tylko z lektury; szuka tych wzorów w swoim najbliższym otoczeniu, a szukając, natrafia przede wszystkim na nauczyciela.

Gruntowna wiedza i rzetelna praca, wysoki poziom świadomości, szczerość przekonań, zgodność deklaracji z postępowaniem, zaangażowanie ideowe i społeczne, postawa moralna — oto wysokie wymagania, jakie stawia wychowawczy jego odpowiedzialna praca. Na swego nauczyciela patrzy dziecko i raczej wzdłuż jego wzoru niż jego słów kształtuje swoją postawę życiową.

Nauczyciele w Polsce Ludowej stanowią dziś kadre jednolitą, świadomą swojej roli i swoich zadań. Znajdują się wśród nich — obok doświadczonych, zasłużonych i wypróbowanych działaczy — również młodzi koledzy, zdobywający dopiero doświadczenie w nauczycielskim zawodzie. Tych kolegów powinniśmy otoczyć jak najtroskliwszą opieką, pomóc im własnym doświadczeniem, wyrobieniem i przekonaniem.

Nowe zadania szkół wymagają też — obok podnoszenia wiedzy zawodowej i ogólnej nauczycieli — podjęcia przez

niektórych z nich twórczych, nowatorskich poszukiwań, celem znalezienia najwłaściwszych metod i form oddziaływania na młodzież. Do tego konieczne jest jednak nieustanne uzupełnianie i rozszerzanie własnej wiedzy o jej nowe zdobycze i osiągnięcia.

Mówiąc o obowiązku samokształcenia i doskonalenia mamy przed oczyma niełatwe warunki pracy i życia, zwłaszcza nauczycieli rozproszonych po odległych wsiach i osiedlach, którym szczególnie trudno utrzymać systematyczne kontakty z uczelniami, pracownikami naukowymi, ośrodkami kultury.

Mamy przed oczyma najliczniejsze w zawodzie nauczycielskim koleżanki — żony i matki, ponoszące oprócz trudu nauczania również ciężar obowiązków domowych. Zasługują one na słowa najwyższego szacunku i uznania, gdy kożem wielu osobistych wyrzeczeń znajdują czas na uzupełnienie swojej wiedzy.

Godnym podziwu jest fakt, że w bieżącym roku na zawodniczych i wieczorowych formach kształcenia uczy się ok. 50 tys. nauczycieli. Zjawisko to należy uważać za wysoce pożądane i pożyteczne; i chcielibyśmy też zapewnić, że każdy nauczyciel podejmujący studia w kierunku odpowiadającym własnym zainteresowaniom i potrzebom szkoły, w której pracuje, może liczyć na pomoc i opiekę władz oświatowych i ZNP.

Chodzący jednak o to, aby szeroki ruch samokształceniowy, rozwinięty się przede wszystkim w samych szkołach, w podstawowych zespołach, jakim są rady pedagogiczne, oraz w ogniskach Związku Nauczycielstwa Polskiego, naszej wypróbowanej i doświadczonej organizacji nauczycielskiej. Od nas nauczycielskich oczekujemy przede wszystkim szerokiej inicjatywy pedagogicznej, podejmowania doświadczeń, dyskusji nad programami w oparciu o konkretną praktykę codziennej pracy szkolnej. Od nich oczekujemy maksymalnego wysiłku w kierunku prób ulepszenia metod nauczania i wychowania, pogłębienia pracy z młodzieżą i uczynienia form tej pracy bogatszymi i ciekawszymi.

Od rad pedagogicznych oczekujemy również właściwego wykorzystania wszystkich możliwości, jakie stwarza szeroki zespół sojuszników szkoły i nauczyciela — organizacji młodzieżowych — ZHP, ZMS i ZMW, a także komitetów rodzicielskich i opiekuńczych.

Bieżący rok szkolny jest 20. rokiem Polski Ludowej. Powstanie Polski Ludowej jest najważniejszym, przełomowym wydarzeniem w naszych tysiącletnich dziejach ojczyzny, uświetnieniem długotrwałego pasma walk o wyzwolenie narodowe i społeczne, o wolną, niepodległą Polskę.

Powstanie władzy ludowej rozpoczęło nowy etap w dziejach naszego narodu; przewodnią, kierowniczą siłą budującego nowe życie narodu stała się klasa robotnicza i jej awangarda — PZPR. Polityka partii, wyrażając najgłębsze interesy narodu i państwa, wytycza drogę budownictwa socjalistycznego, prowadzi kraj drogą postępu i rozwoju ku coraz nowym osiągnięciom we wszystkich dziedzinach życia. Wykorzystajmy — Towarzysze i Koledzy — całą bogatą, wymowną i serdeczną treść tej rocznicy dla przekazania młodzieży i dzieciom wszystkiego, czym sami żyjemy, co sami pamiętamy, w co sami wierzymy najmocniej. Pokażmy jej drogę i bohaterską drogę 20-lecia, drogę do socjalizmu — drogę, której przejście dane było naszemu pokoleniu jako pierwszemu — pokażmy tę drogę młodzieży w taki sposób, aby uznała ją za swoją własną; pokażmy jej drogę do lepszej, szczęśliwszej przyszłości w socjalistycznej ojczyźnie.

W dniu nauczycielskiego święta życzę Wam — Drodzy Koledzy i Towarzysze — wiele radości, osobistej pomyślności, zadowolenia i najlepszych wyników w pracy zawodowej i społecznej wykonywanej dla dobra narodu i naszej socjalistycznej ojczyzny.

Fot. Cz. Górski

15 bm. w Urzędzie Rady Ministrów odbyło się spotkanie WICEPREMIERA PIOTRA JAROSZEWICZA z nauczycielami. W spotkaniu tym wzięli również udział: minister oświaty — Wacław Tułodziecki, prezes ZG ZNP — Józef Kwiatek oraz przedstawiciele Okręgu Stołecznego ZNP.

W rozmowie z nauczycielami wicepremier P. Jaroszewicz podkreślił, jak wysoko oceniana jest dziś praca nauczycieli, jak wiele wagi partia, rząd i całe społeczeństwo przykłada do spraw oświaty. Dowodem tego są ogromne fundusze, które rokrocznie zabezpiecza się w budżecie na rozwój szkolnictwa. Składając uczestnikom spotkania serdeczne życzenia z okazji Dnia Nauczyciela, wicepremier Jaroszewicz wręczył nauczycielom Warszawy znajdującym się w najtrudniejszych warunkach mieszkaniowych przyznane im przydziały 24 mieszkań (44 izby).

Tego samego dnia wicepremier Piotr Jaroszewicz otrzymał za wybitne zasługi w dziedzinie opieki nad oświatą, ZŁOTĄ ODZNAKĘ ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO. Odznakę wręczył prezes ZG ZNP — Józef Kwiatek w obecności przedstawicieli Okręgu Warszawskiego ZNP.

Serdeczne życzenia, wyrazy uznania...

Z okazji nauczycielskiego święta Zarząd Główny ZNP otrzymał od organizacji społecznych, młodzieżowych, stowarzyszeń, związków zawodowych, instytucji wiele listów i depesz z serdecznymi życzeniami dla pedagogów, wychowawców i pracowników oświaty. Przytaczamy fragmenty tych życzeń oraz wyrazów uznania pod adresem nauczycieli.

Ludowe Wojsko Polskie wraz z całym społeczeństwem obchodzi Dzień Nauczyciela.

Nasze Siły Zbrojne zawsze korzystały z wszechstronnej pomocy nauczycieli w upowszechnianiu i rozwijaniu oświaty w środowiskach wojskowych.

Praca wielu tysięcy nauczycieli w środowiskach wojskowych pozwala wojsku wnosić poważny wkład w realizację ogólnokrajowych zadań oświatowych postawionych przez KC PZPR i Rząd Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Jesteśmy przekonani, że istniejąca więź i współpraca środowiska wojskowego z nauczycielami i szkołami będzie się nadal umacniać.

Pozwalam sobie przesłać serdeczne pozdrowienia Kierownictwu i Pracownikom Związku Nauczycielstwa Polskiego dziękując jednocześnie wszystkim nauczycielom pracującym na rzecz wojska za ich rzetelny trud, za realny wkład do sprawy obronności kraju.

**SZEF
GŁÓWNEGO ZARZĄDU POLITYCZNEGO WP
WICEMINISTER OBRONY NARODOWEJ
WOJCIECH JARUŻEŃSKI
generał dywizji**

W Dniu Nauczyciela przesyłam w imieniu wszystkich funkcjonariuszy MO serdeczne pozdrowienia dla całego grona nauczycieli i wychowawców oraz wyrazy uznania za trudną, ofiarną i owocną pracę zapewniającą dzieciom i młodzieży właściwy rozwój umysłowy, moralny i fizyczny.

**KOMENDANT GŁÓWNY
MILICJI OBYWATELSKIEJ
podsekretarz stanu
R. DOBIESZAK
generał brygady**

Z okazji Dnia Nauczyciela w imieniu własnym i całego składu osobowego Nadwileśkiej Jednostki KBW przesyłam serdeczne, żołnierskie pozdrowienia i życzenia dalszych osiągnięć w pracy oraz w życiu osobistym.

**DOWÓDCA
NADWILEŚKIEJ JEDNOSTKI KBW**

W imieniu Prezydium Zarządu Głównego Ligi Obrony Kraju oraz wszystkich członków naszej organizacji składam wyrazy szczerzego szacunku.

Nauczyciele, działacze naszej organizacji, wnoszą cenny wkład pracy społecznej w realizację programu LOK, w podjęcie przez Ligę zadań rozwoju i podnoszenia poziomu ludowej obronności.

W imieniu Prezydium Zarządu Głównego LOK składam im gorące podziękowanie i przesyłam życzenia owocnej pracy oraz wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

**PREZES ZARZĄDU GŁÓWNEGO LOK
FR. KSIĘŻARCZYK
generał brygady**

deczne pozdrowienia i najlepsze życzenia dla Zarządu Głównego, członków Związku oraz wszystkich nauczycieli i wychowawców młodego pokolenia.

Szczególnie serdeczne pozdrowienia przesyłamy naszym profesorom, docentom, asystentom, wszystkim pracownikom wyższych uczelni Polskiej.

Ich dorobek naukowy i doświadczenie pedagogiczne stanowią podstawę studiów i rozwoju intelektualnego młodzieży akademickiej.

**PRZEWODNICZĄCY RĄDY NACZELNEJ ZSP
JERZY KWIATEK**

W imieniu własnym jako Zarząd Główny Ligi Kobiet i w imieniu całej organizacji zapewniamy ogół nauczycieli, że nadal zwiększać będziemy swe wysiłki w nawiązywaniu i pogłębianiu więzi do domu ze szkołą, w podnoszeniu umiejętności wychowawczych kobiet i całych rodzin, w kształtowaniu wśród nich aktywnego stosunku do szkoły, jej trudności i potrzeb, gotowości przyjaźnego wspierania jej szlachetnych założeń wychowawczych.

Życzymy również wszystkim nauczycielom wiele radości w życiu osobistym, sukcesów w pracy zawodowej i społecznej.

**ZA PREZYDIUM ZARZĄDU GŁÓWNEGO
LIGI KOBIET
ALICJA MUSIAŁOWA
przewodnicząca**

Dzień Nauczyciela jest dla ochotniczych straży pożarnych dniem bardzo bliskim. Strażacy współpracują z nauczycielstwem na co dzień dla dobra społeczeństwa. Wielu nauczycieli pracuje w szeregach OSP.

Jesteśmy głęboko przekonani, że dalsza współpraca nauczycielstwa z Ochotniczymi Strażami Pożarnymi przyczyni się do stałego zwiększania bezpieczeństwa pożarowego naszych wsi, miast i miasteczek.

**PREZES
JOZEF MAŁECKI
pik rezerwy**

Liczne tysiące nauczycieli znajdują się w pierwszych szeregach działaczy spółdzielczych. Pragniemy podkreślić ich ofiarny trud w rozwijaniu i pogłębianiu spółdzielczości polskiej zarówno na odcinku gospodarczym, społeczno-samorządowym, jak i kulturalno-oświatowym.

Naczelna Rada Spółdzielcza wyraża uznanie i serdeczne podziękowanie całemu nauczycielstwu za wielki wkład w rozwój spółdzielczości polskiej i opiekę nad spółdzielczością uczniowską.

**NACZELNA RADA SPOŁDZIELCZA
T. JANCZYK
prezes**

Wyrażając szacunek dla zasług i trudów ogółu nauczycielstwa Zarząd Główny Towarzystwa Wiedzy Powszechnej wyraża wyrazy najwyższego uznania dla tych nauczycieli-oświatowców, społeczników, popularyzatorów i organizatorów różnych placówek oświaty dorosłych, którzy ofiarnie, codziennie, wytrwale przyczyniają się do krzewienia myśli postępowej i wartości moralnych wśród nas, szerszych kręgów naszego społeczeństwa.

**mgr P. LEWINSKA
wiceprezes**

Z okazji Międzynarodowego Dnia Nauczyciela — Rada Naczelna Zrzeszenia Studentów Polskich pragnie przekazać ser-

Życzenia od Prezydium CRZZ

Z okazji DNIA NAUCZYCIELA Prezydium CRZZ w imieniu związków zawodowych i wszystkich ludzi pracy w Polsce składa nauczycielstwu, pracownikom nauki i działaczom oświatowym serdeczne podziękowania za ich ofiarną pracę, gorąco życząc im dalszych sukcesów w trudnej i zaszczytnej działalności.

W tym dniu klasa robotnicza, całe społeczeństwo polskie, wyraża uczucia wdzięczności za wysiłek, którego nie szczędzą nauczyciele, za ich społeczną i obywatelską postawę.

Na przestrzeni blisko dwudziestu lat istnienia Polski Ludowej nauczycielstwo polskie dało swój wielki wkład w dzieło wychowania młodego pokolenia w duchu postępu i pokoju. Dalszy wszechstronny rozwój naszej ojczyzny, kształtowanie nowych, socjalistycznych stosunków we wszystkich dziedzinach życia społecznego, pomyślna realizacja wielkich zadań w przemyśle i rolnictwie uzależniona jest przede wszystkim od odpowiedniego przygotowania nowych kadr, stałego rozszerzania i znacznego pogłębienia ideowej treści wychowania. Wymaga to od całego społeczeństwa, a przede wszystkim od nauczycieli, dalszego umacniania więzi szkoły z życiem kraju budującego socjalizm, stałego wnoszenia do procesów nauczania nowych, postępowych treści oraz ciągłego doskonalenia i unowocześniania metod wychowawczych. W spełnianiu tych odpowiedzialnych i trudnych zadań wszyscy nauczyciele i pracownicy oświaty mogą liczyć na pełne poparcie i pomoc związków zawodowych, gdyż są one istotnie zainteresowane sprawami wychowania zarówno dorosłych pracujących, jak też młodzieży.

Jesteśmy przekonani, że w wyniku wysiłku całego nauczycielstwa, przy czynnej pomocy ruchu związkowego, wszystkich ludzi pracy i poparcia całego społeczeństwa, w pełni realizowane będą idee wychowania młodzieży w duchu szacunku do pracy, patriotyzmu, braterskiej solidarności międzynarodowej ze wszystkimi siłami postępu, wolności i pokoju. Dążeniem państwa i narodu, partii i związków zawodowych jest troska, aby młodzież nasza coraz lepiej przygotowana była do spełnienia zaszczytnej roli budowniczych socjalizmu.

Gorące słowa uznania wyrażamy nauczycielstwu i jego organizacji zawodowej — Związkowi Nauczycielstwa Polskiego, aby zawsze znajdowali się w awangardzie postępowej myśli pedagogicznej, dobrze spełniali swoje obowiązki wobec ojczyzny ludowej i całego społeczeństwa.

W dniu Święta Nauczyciela — Centralna Rada Związków Zawodowych w imieniu całego ruchu zawodowego, klasy robotniczej i wszystkich ludzi pracy, przesyła nauczycielom, pracownikom oświaty, nauki i ich rodzinom — najserdeczniejsze życzenia powodzenia w pracy i nauce, wiele szczęścia i wszelkiej pomyślności w życiu osobistym.

PREZYDIUM CRZZ

Do nauczycieli — wychowawców!

Komitet Centralny Związku Młodzieży Socjalistycznej i Zarząd Główny Związku Młodzieży Wiejskiej z okazji Dnia Nauczyciela składają wszystkim nauczycielom — wychowawcom jak najlepsze życzenia.

Organizacje nasze wysoko cenią trudną i odpowiedzialną pracę nauczyciela w procesie kształtowania socjalistycznej osobowości ucznia. Praca nauczyciela i jego osobisty przykład bezpośrednio przyczyniają się do kształtowania wartościowych cech charakteru, ideowych poglądów i postaw młodzieży. W codziennej pracy nauczyciel wychowuje młodzież na ludzi odważnie walczących o urzeczywistnienie w szkole zdobytych ideałów społecznych, na ludzi szczerze zaangażowanych w procesach socjalistycznych przeobrażeń dokonujących się w naszym kraju.

Związek Młodzieży Socjalistycznej i Związek Młodzieży Wiejskiej pomagają szkołę w kształtowaniu socjalistycznej świadomości młodzieży. Razem ze szkołą uczestniczymy w realizacji doniosłych zadań postawionych przez XIII Plenum KC PZPR.

Uczniowie, razem z całą polską młodzieżą, wezmą aktywny udział w obchodach XX rocznicy powstania naszej Ludowej Ojczyzny. Rocznicę tę, dając wyraz swym patriotycznym uczuciom, młodzież szkolna powita powszechnym czynnem społecznym.

Dobrze wiemy, że w Waszych osobach mamy dobrych przyjaciół, oddanych całym sercem naszym organizacjom. W realizacji naszych zamierzeń liczymy na Waszą pomoc.

Komitet Centralny Związku Młodzieży Socjalistycznej i Zarząd Główny Związku Młodzieży Wiejskiej życzą wszystkim nauczycielom — wychowawcom, a w szczególności opiekunom szkolnych organizacji ZMS i ZMW, działaczom oświatowym, pracownikom i aktywistom uniwersyteckim robotniczym i uniwersyteckim ludowym, wykładowcom wieczorowych szkół aktywno i w większych kursach oświatowo-robo-liczych i uniwersyteckich powo-żecznych, członkom i sympatykom naszych organizacji jeszcze większych sukcesów w trudnej pracy wychowawczej oraz szczęścia i pomyślności w życiu osobistym.

**KOMITET CENTRALNY ZMS
ZARZĄD GŁÓWNY ZMW**

składa najserdeczniejsze życzenia powodzenia w społecznej pracy opiekuńczo-wychowawczej oraz pomyślności w życiu osobistym dla wszystkich nauczycieli i wychowawców Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

**STANISŁAW TUŁODZIECKI
prezes**

Od początku istnienia naszej organizacji setki nauczycieli wzięły podjęto pracę społeczną w Towarzystwie Krzewienia Kultury Fizycznej, piastując wiele odpowiedzialnych funkcji członków Zarządu Głównego, zarządów wojewódzkich, Zarządu ognisk terenowych. Ich bezpośrednia i bezinteresowna działalność przyczyniła się do rozwoju i popularności idei Towarzystwa w społeczeństwie.

Przyjmijcie dla wszystkich nauczycieli

Związków Zawodowych Pracowników Kolejowych, Rolnych, Służby Zdrowia, Gospodarki Komunalnej, Łączności, Handlu, Pracowników Państwowych i Społecznych, Metalowców, Marynarzy i Portowców oraz Polski Związek Głuchych, Stowarzyszenie Księgarzy Polskich, Polski Związek Esperantystów.

Pozdrowienia i gratulacje nadesłały także: Liga Ochrony Przyrody, Centrala Filmów Oświatowych „Filmos”, Spółdzielnia „Gromada”, Centrala Księgarstwa „Dom Książki”.

Do Zarządu Głównego wpłynęły również depesze od ogniw terenowych, a m. in.: od zarządów okręgów w Rzeszowie, Bydgoszczy, Kielcach i m. Łodzi oraz od oddziałów powiatowych w Sokołowie Podl., Jarosławiu, Krośnie Odr., Warszawie-Sródmieściu i Białymostku, od Wydziału Oświaty w Brzeżnach, Powiatow-

Sala Kongresowa PKiN podczas centralnej akademii

Fot. Cz. Górski

życzenia powodzenia w życiu osobistym i pracy zawodowej oraz zapewnienie, że w naszej społecznej organizacji macie sojusznika w wychowaniu polskiej młodzieży.

**FELIKS KEDZIOREK
prezes**

Zarząd Główny Szkolnego Związku Sportowego gorąco życzy wszystkim towarzyssom i kolegom nauczycielom — działaczom SZS dalszych sukcesów w pracy zawodowej i społecznej oraz pomyślności w życiu osobistym.

Dzięki Waszej działalności z roku na rok coraz więcej młodzieży uczestniczy w sporcie szkolnym — w zawodach i imprezach. Z roku na rok podnosi się sprawność fizyczna uczącej się młodzieży, poziom i wyniki sportowe organizowanych imprez.

**ZARZĄD GŁÓWNY
SZKOLNEGO ZWIĄZKU SPORTOWEGO**

wego Komitetu FJN w Białej Podl. Komendy Hufca Harcerskiego w Trzcielanie, od młodzieży szkolnej i osób prywatnych.

Wszystkim, którzy dali wyraz pamięci o nauczycielach i wychowawcach w dniu Ich święta, Zarząd Główny Związku Nauczycielstwa Polskiego składa serdeczne podziękowanie.

Wszystkim Koleżankom i Kolegom, w szczególności Drogim Związkowcom w Sosnowcu, w Dniu Waszego święta, składam bardzo serdeczne życzenia zdrowia, zadowolenia i pomyślności w Waszej żmudnej pracy. Obyście zawód swój tak ukochali, jak ja przez 60 lat swej pracy kochałam i do dziś dnia Kocham i szanuję

**ELŻBIETA OLEŚNICKA
dziewięćdziesięcioletnia, ociemniała koleżanka**

15 bm. z okazji Dnia Nauczyciela w Liceum Pedagogicznym im. Spasowskiego w Warszawie odbyła się uroczystość przekazania sztandaru przez komitet opiekuńczy tej uczelni — Nadwileśką Jednostkę KBW.

Fot. Cz. Górski

Inwestycje związkowe

JEST to jedna z dziedzin działalności Związku dość mało wśród nauczycielstwa znana, a z którą warto się zapoznać, gdyż daje odpowiedzi na dość często padające pytania: co ten Związek robi?

Na początku kilka uwag ogólnych.

Już w 1958 roku Zarząd Główny podjął inicjatywę w zakresie inwestycji związkowych. W długofalowym planie inwestycyjnym, opartym na uchwałach VI i VII Krajowego Zjazdu Delegatów ZNP, przewidziano 34 obiekty, z czego do końca 1963 roku oddano do użytku 16; w trakcie realizacji znajduje się 9 obiektów, które zostaną wykonane w latach 1964 — 1965, w przygotowaniu na dalsze lata pozostaje 9 obiektów.

Prowadzenie inwestycji na tak szeroką skalę przekracza możliwości finansowe Związku i dlatego z pomocą przychodzi: rząd, CRZZ, Ministerstwo Oświaty, rady narodowe oraz czynniki społeczne: Społeczny Fundusz Odbudowy Stolicy i Kraju, Społeczny Fundusz Budowy Szkół, inne organizacje społeczne oraz nauczyciele (dobrowolne skłarki).

Szczególnie dużą ofiarność wykazali nauczyciele-związkowcy w samorządnie podejmowanej na niektórych terenach budowie własnych domów związkowych, tzw. domów nauczyciela. Z pomocą przychodzi im miejscowe czynniki polityczne, społeczne i miejscowe rady narodowe. Przydzielano bezpłatnie działki budowlane oraz datacje sięgające do 60 proc., a w niektórych przypadkach do 90 proc. kosztów budowy.

Już obecnie Związek nasz posiada dwa nowo wybudowane i czynne domy zdrowia przystosowane do leczenia sanatoryjnego: w Ciechocinku na 170 miejsc i w Ustroniu-Jaszcówku k. Wisły na 120 miejsc ze specjalnym budynkiem mieszkalnym dla personelu obsługującego kuracjuszy. Domy zdrowia w Jaszcówku zostały wybudowane z inicjatywy Zarządu Okręgu ZNP w Katowicach ze środków Wojewódzkiej Rady Narodowej i był tylko częściowo (milion złotych) subwencjonowany przez Zarząd Główny ZNP.

Poza tymi dwoma obiektami Zarząd Główny buduje Domy Zdrowia w Nałęczowie, dostosowane do leczenia sanatoryjnego, na 150 miejsc. I tu wydattne pomocy udzieliła Wojewódzka Rada Narodowa w Lublinie, która wybudowała drogę dojazdową o wartości około miliona złotych.

Również z inicjatywy Zarządu Okręgu ZNP w Krakowie przystąpiono do budowy (łącznie z adaptacją starego budynku) Dому Nauczyciela w Krakowie, w oparciu o dotację władz terenowych i częściowo (milion złotych) subwencje Zarządu Głównego. Wartość obiektu oblicza się na 4 500 000 zł.

Z innych inwestycji wymienić należy budowę Dому Nauczyciela w Lublinie o wartości 10 milionów złotych. Zarząd Okręgu w oparciu o środki własne, dobrowolne opodatkowanie się członków ZNP na sumę 2 214 000 zł, dotacje społeczne — 5 749 000 zł i Zarządu Głównego — 1 500 000 zł, rozpoczął już budowę.

Na podobnych zasadach powstawały wszystkie domy nauczyciela w powiatach.

Niektóre okręgi we własnym zakresie rozbudowały ośrodki czasowe systemem campingowym: np. Łódź-miasto w Spale

na 60 miejsc, Opole w Turowie na 120 miejsc, Wrocław prowadzi w Ratnie dom czasowy (obiekt stały) na 150 miejsc itd.

Należy pamiętać, że działalność inwestycyjna Związku to nie tylko budowa nowych obiektów. To także remonty kapitałne i bieżące, wyposażenie wnętrz istniejących ośrodków czasowych stałych i sezonowych oraz własnych obiektów „społecznych i organizacyjnych” w takich miejscowościach jak: Zakopane, Krynica Górska, Krynica Morska, Szklarska Po-

realizowane będą przez instancje i ogólna terenowe.

Ponadto przewiduje się wybudowanie domu nauczyciela-rencisty na 120 miejsc (lokalizacja w przygotowaniu).

Nakłady zrealizowanych i planowanych inwestycji związkowych przewidywane są na około 188 milionów złotych. Na pokrycie tych nakładów zgromadzone dotychczas oraz zapewnione dalsze środki finansowe na 155 milionów złotych.

Poniesione dotychczas wydatki na inwestycje już zakończone oraz przewidy-

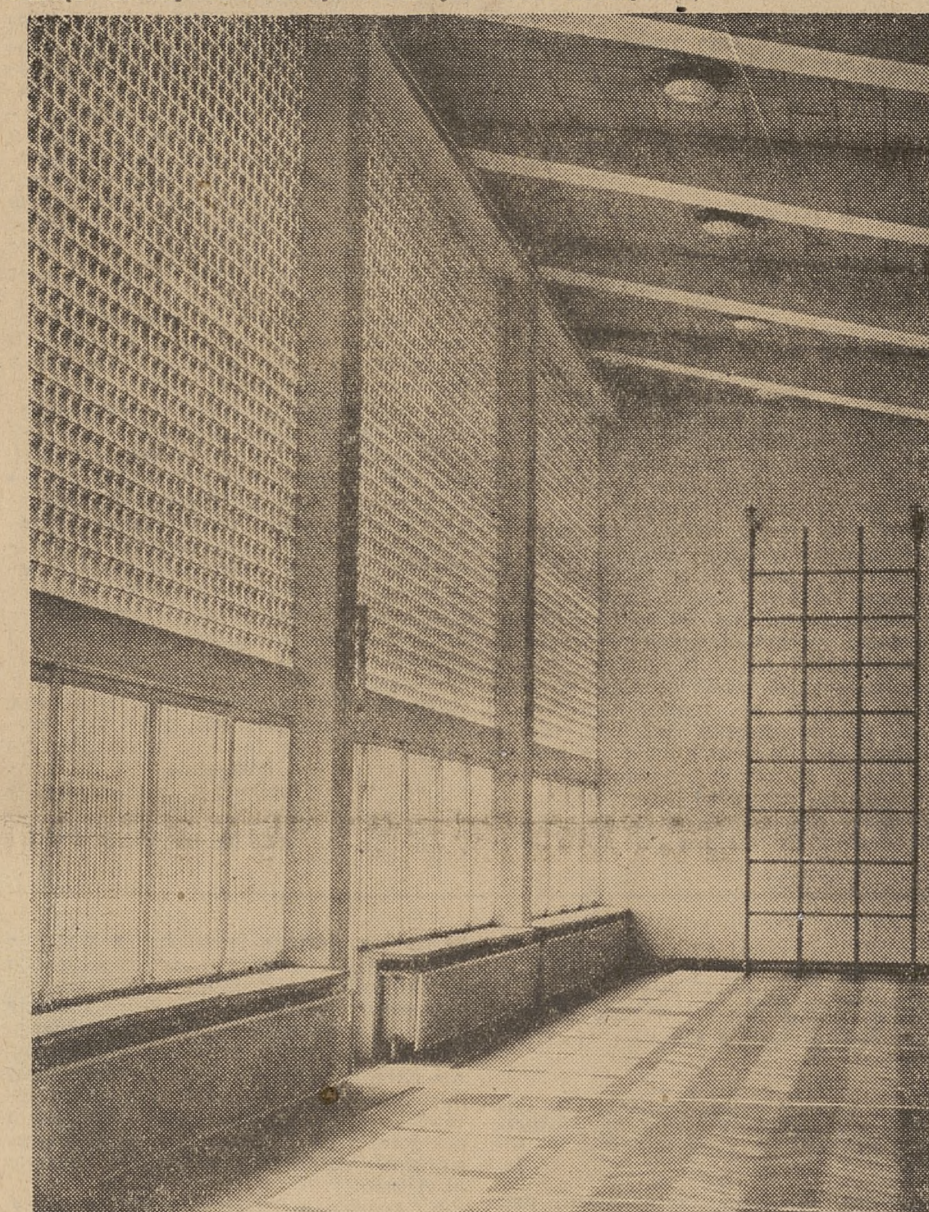
zgotowania do budowy nowych 18 domów nauczyciela.

Jak wynika z tej ogólnej informacji, działalność inwestycyjna Związku jest poważna i Zarząd Główny stara się usilnie o jak najszybsze realizowanie uchwał VII Krajowego Zjazdu Delegatów.

Ze działalność ta nie jest łatwa, że nie zawsze zależy tylko od dobrej woli kierownictwa Związku — łatwo się przekonać choćby na podstawie tej informacji.

Zarówno wysiłek Zarządu Głównego, ofiarne członków Związku, jak i poparcie czynników politycznych, społecznych, rad narodowych — rozbijały się często o przeszkody natury obiektywnej lub, jak na początku tego artykułu informowaliśmy — subiektywnej: ze strony biur projektowych, przedsiębiorstw budowlanych, nadzoru technicznego itp.

Oczywiście, że tak olbrzymie, jak na możliwości Związku, inwestycje byłyby nie do pomyślenia bez pomocy państwa i instytucji społecznych. Pomoc ta stanowi 74,4 proc. dotychczasowych funduszy inwestycyjnych. Należy jednak podkreślić, że nauczyciele-związkowcy wykazali dużą, jak na swoje skromne możliwości, ofiarność i jeśli nasz Związek może się poszczycić tą dziedziną działalności — dużo powodów do słusznej dumy mogą mieć także nauczyciele.

NASZ KONKURS: Piękna sala gimnastyczna w Liceum im. Kl. Hoffmañowej

Foto K. Czapliński

W poprzednim numerze „Głosu” — zmięściłmy życzenia, jakie z okazji Dnia Nauczyciela składa admi-

stracji szkolnej Powszechna Kasa Oszczędności.

W dniu 15 listopada naczelną dyrektor PKO, tow. E. Walaszczyk, złożył wizytę w siedzibie ZNP, kol. J. Kwiatkowski, aby na jego ręce złożyć oświadczenie Prezydium ZNP oraz wszystkim nauczycielom i aktywistom związkowym podziękowanie za pomoc w krzewieniu idei i praktyki oszczędzania wśród młodzieży szkolnej oraz życzenia dalszej owocnej pracy wychowawczej.

Przedstawiciel naszej redakcji przeprowadził następnie rozmowę z naczelnym dyrektorem PKO — tow. E. Walaszczy-

grupy — to już wszyscy wychowankowie naszej socjalistycznej szkoły, w drugiej — przynajmniej połowa przeszła przez tę szkołę i wniosła z niej ideę i praktykę oszczędzania. Liczby te najlepiej obrazują wyniki pracy wychowawczej szkoły.

REDAKTOR: Problemy wychowania gospodarczego, wiązania szkoły z życiem, przygotowania młodzieży do aktywnego udziału w pracy zawodowej i społecznej leżą m. in. u podstaw reformy szkolnej i bardzo szeroko potraktowane zostają w nowych programach nauczania szkoły 8-letniej.

Należy zatem sądzić, że prowadzona dotychczas w tym zakresie praca szkoły znajduje warunki do jeszcze pełniejszego rozwoju.

DYREKTOR: I ja w to wierzę. Już dzisiaj stwierdzam, że na terenie szkoły spotykamy bardzo korzystny klimat dla rozwoju idei oszczędzania, tak ze strony kierowników, dyrektorów szkół, jak również wychowawców, rodziców, a przede

PKO — nauczycielom

Rozmowa z dyrektorem naczelnym E. Walaszczykiem

klem na temat roli szkoły i nauczycieli w rozwijaniu wielkiej akcji oszczędzania w naszym społeczeństwie. Oto treść tej rozmowy:

REDAKTOR: Towarzyszu Dyrektorze, w hallu, przed Waszym gabinetem, wczynałem słowa tow. Gomułki, które umieszciliśmy na tablicy: „Trzeba, aby w nas wszystkich warstwach narodu obudzili się do pracy, szeroko rozpowszechniony w wielu krajach na wyczerpanie”. Pod tymi słowami widnieją liczby, ilustrujące jak gwałtownie realizację przez tow. Gomułkę myśli. Stan oszczędności w Polsce w roku 1957 — 34 miliarda złotych, a w roku 1963 — 269 miliardów zł. Są to niewątpliwie liczby imponujące. W ciągu 6 lat oszczędności obywateli w kraju wzrosły pięciokrotnie.

DYREKTOR: Wzrost ten faktycznie jest większy. Na dzień 31 października br. stan oszczędności wynosił już 28 miliardów 523 miliony zł. Do końca roku zbliży się prawdopodobnie do 30 miliardów. Zaozczędzone kwoty odgrywają nie tylko ważną rolę w życiu gospodarczym naszego państwa. Są one przede wszystkim wyrazem zaufania szerokich mas obywateli do polityki rządu, do stabilizacji ustroju, jak również i wiary w dobrą przyszłość naszego kraju.

REDAKTOR: Na rozwój idei oszczędzania składa się wiele czynników takich jak: tradycje, sytuacja polityczna, stosunki społeczne w kraju, rosnący poziom kultury mas pracujących, praca wychowawcza związków zawodowych i szeregu innych. Jaki udział w tym mają nauczyciele w rozwoju tej idei wizeru Towarzysza Dyrektora?

DYREKTOR: Bardzo duży. Praca szkoły w zakresie wychowania gospodarczego dzieci i młodzieży ma podstawowe znaczenie dla stałego i systematycznego rozwoju akcji oszczędzania. Nawyki zaszczone i utrwalone w młodości, pozostają w zasadzie na całe życie. Poprzez rozwijanie nawyku oszczędzania młodzież uczy się ocenić każdą złotówkę, uczy się planowego gospodarowania posiadanymi środkami. Jest to bardzo ważna sprawa. Znamy sytuację w życiu dorosłych ludzi, kiedy np. uposzczenie 1 500 zł miesięcznie przy umietyjnym gospodarowaniu wystarcza na utrzymanie — podczas kiedy przy złej gospodarce nawet z wyższym uposzczeniem niejednemu cierpieć będzie.

Poza tym człowiek, który nauczy się cenić i szanować własną złotówkę, będzie cenił i szanował również mienie społeczne, produkty pracy własnej i pracy innych.

Rozumie dobrze te zasady ogół nauczycieli i dlatego też tak duże poparcie znajduje wśród nich idea oszczędzania.

REDAKTOR: Czy mógłby Towarzyszu Dyrektor podać, jakie są rozmiary akcji oszczędzania w szkołach?

DYREKTOR: Szkolne kasy oszczędności mamy zorganizowane prawie w 27 tysiącach szkół. Obejmują one około 4 mln dzieci i młodzieży. Stan wkładów w SKO w maju br. przekroczył 161 mln zł. Są to liczby bardzo wysokie. Ale chciałbym przytoczyć tu jeszcze inne.

Oto w I półroczu bieżącego roku otwarto ogółem 1 113 423 nowych książeczek oszczędnościowych. Z tej liczby 371 708 książeczek otworzyli obywatele w wieku do 25 lat, 449 798 książeczek — w wieku od 26 do 40 lat. Młodzi ludzie z pierwszej

wszystkim opiekunów spółdzielni. Pełną pomoc okazują nam przy tym władze oświatowe, tj. inspektoraty szkolne, kuratoria z Ministerstwem Oświaty na czele. Zdajemy sobie sprawę, że dobry klimat dla idei oszczędzania wśród nauczycieli zawiądzamy działalnością Związku Nauczycielstwa Polskiego. PKO wysoko sobie ceni pomoc oraz współpracę z ZNP i wyraża przekonanie, że i w bieżącym roku szkolnym będzie ona się pomyślnie układać i rozwijać, że nadal ZNP przedwodzić będzie wszelkim poczynaniom na polu krzewienia idei oszczędzania.

REDAKTOR: Prasa donosiła, że PKO przyznała niektórym nauczycielom złote odznaki SKO.

DYREKTOR: Tak jest. Pragnąc dać wyraz wysokiego szacunku i uznania dla opiekunów SKO, nauczycieli, kierowników i dyrektorów szkół oraz pracowników administracji szkolnej za ich twórczy wkład wkładany w wychowanie gospodarcze młodzieży, PKO z okazji Dnia Nauczyciela przyznała w bieżącym roku ogółem 2 201 nagród na sumę 620 tys. złotych, 20 złotych odznak SKO z premiami pieniężnymi po 3 tys. zł oraz 47 srebrnych odznak z premiami po 1 tys. zł. Dotychczas PKO przyznała nauczycielom ogółem 116 złotych i 256 srebrnych odznak SKO.

Oto nazwiska kilku opiekunów SKO, którzy otrzymali w bieżącym roku złote odznaki: Gabriela Kentzner — opiekunka SKO przy Szkole Podstawowej nr 47 w Bydgoszczy; Zdzisław Catewicz — opiekunka SKO przy Szkole Podstawowej nr 2 w Sztumie; Janina Jankiewicz — opiekunka SKO przy Technikum Ekonomicznym w Rybniku; Janina Kulig — opiekunka SKO przy Szkole Podstawowej nr 1 w Opatowie; Anna Melnyczuk — opiekunka SKO przy Szkole Podstawowej nr 1 w Jaworznie; Czesław Drużba — opiekunka SKO przy Zasadniczej Szkole Zawodowej w Koszalinie; Antonina Skórzewska — opiekunka SKO przy Szkole Podstawowej nr 1 w Zdunskiej Woli; Irena Cencikiewicz — opiekunka SKO przy XVI Liceum Ogólnokształcącym w Łodzi; Tomasz Kiszka — opiekunka SKO przy Szkole Podstawowej nr 2 w Kraśniku Lubelskim; Tadeusz Przylibski — opiekunka SKO przy Państwowym Liceum Ogólnokształcącym w Niemodlinie; Roman Idziak — opiekunka SKO przy Szkole Podstawowej w Jaraczewie; Antoni Sawicki — opiekunka SKO przy Szkole Podstawowej nr 1 w Stalowej Woli; Stefan Kubica — opiekunka SKO przy Liceum Ogólnokształcącym w Olawie; Halina Kuśniercz — opiekunka SKO przy Szkole Podstawowej nr 1 w Zielonej Górze; Andrzej Kierusalewski — kierownik harscerskiego teatru „Gawęda” Warszawskiego Pałacu Młodzieży.

Kończąc naszą rozmowę — pragnąłbym za pośrednictwem „Głosu Nauczycielskiego” przekazać raz jeszcze z okazji Dnia Nauczyciela wyrazy najgorętszych uczuć, wysokiego szacunku i uznania dla wszystkich nauczycieli za ich ofiarną pracę nad wychowaniem naszej młodzieży, a w szczególności gospodarczym w szczególności.

Spotkania, uroczystości

W CENTRALNEJ RADZIE ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH

16 bm. w sali kolumnowej CRZZ odbyło się spotkanie kierownictwa CRZZ — w osobach wiceprzewodniczącego — Piotra Gajewskiego, sekretarza — Cz. Wiśniewskiego, W. Obolowicza i W. Kosa — z nauczycielami udekorowanymi wysokimi odznaczeniami państwowymi.

W spotkaniu wzięli również udział: zastępca kierownika Wydziału Oświaty i Nauki KC PZPR — H. Garbowski, minister oświaty — W. Tułodziecki, prezes ZG ZNP — J. Kwiatek i wiceprezes — W. Ozga.

Witając przybyłych tow. Czesław Wiśniewski złożył im, a za ich pośrednictwem wszystkim nauczycielom, serdeczne życzenia. Tow. Wiśniewski mówiąc o ogromnym wkładzie pracy nauczycielstwa w podnoszenie oświaty i kultury, szczególnie na wsi, podkreślił m.in. osiągnięcia pedagogów w zakresie oświaty dorosłych. Jak wysoko ocenia CRZZ pracę nauczycieli, dało wyraz VI Plenum Centralnej Rady, na którym tak wiele uwagi poświęcono sprawie nauczania i wychowania na wsi i w zakładach pracy.

W czasie spotkania nauczyciele opowiadali o swej pracy i trudnościach, dzielili się doświadczeniami. Wiele mówiono o nauczaniu dorosłych, o atmosferze, jaka panuje w szkołach dla pracujących. Obecnie 15 tysięcy nauczycieli pracuje w tej dziedzinie oświaty.

Do zebranych przemówił także minister W. Tułodziecki, który wskazał, jak ogromne przemiany nastąpiły w oświacie w ciągu minionego 20-lecia i jakie perspektywy rysują się na przyszłość. Realizacja tych perspektyw w dużej mierze zależy od pracy i wysiłku nauczycieli, którzy jeszcze nigdy nie zawiadli zaufania, jakim ich darzy społeczeństwo.

W GŁÓWNEJ KWATERZE ZHP

12 bm. odbyło się w Głównej Kwaterze ZHP w Warszawie spotkanie nauczycieli i pracowników administracji szkolnej — współdziałających z harcerstwem lub pracujących w tej organizacji w charakterze instruktorów i drużynowych — z przedstawicielami Kwatery Głównej ZHP oraz komendantami Chorągwi Mazowieckiej i Warszawskiej.

W spotkaniu uczestniczyli m.in. prezes ZG ZNP — Józef Kwiatek, wiceprezes — Władysław Ozga, wiceprzewodniczący Prezydium Stołecznej Rady Narodowej — Jerzy Wolczyński, przewodniczący Stołecznej Rady FJN — Jerzy Urbaniński oraz wicekurator Okręgu Stołecznej Zdzisław Lesiak. Witając zebranych, naczelnik ZHP — Zofia Zakrzewska, podkreśliła rolę nauczycieli-instruktorów i ciał rad pedagogicznych w pracy ZHP.

W związku z Dniem Nauczyciela życzyła wszystkim wychowawcom dalszych sukcesów w pracy. Następnie przekazała na ręce prezesa J. Kwiatka

„Honorową Odznakę Ruchu Przyjaciół Harcerstwa”. Prezes J. Kwiatek i wiceprezes W. Ozga otrzymali ponadto indywidualne dyplomy i odznaki honorowe.

Najwyższą odznaką dla przyjaciół ZHP wręczono także kilkunastu nauczycielom i przedstawicielom władz oświatowych z terenu Warszawy i województwa warszawskiego.

Przewodniczący Stołecznej Rady FJN wręczył 8 nauczycielom-działaczom ZHP odznaki Tyśiąclecia Państwa Polskiego.

W PREZYDIUM STOŁECZNEJ RADY NARODOWEJ

Przedstawiciele warszawskiego nauczycielstwa spotkali się 16 bm. z przewodniczącym i członkami Prezydium Stołecznej Rady Narodowej.

W spotkaniu uczestniczyli również wiceminister oświaty — M. Godlewski, przedstawiciele WKW PZPR, Kuratorium i Zarządu Okręgu Stołecznej ZNP.

Przewodniczącą St. RN — J. ZARZYCKI w imieniu społeczeństwa stolicy podziękował wszystkim warszawskim nauczycielom za ich ofiarną pracę. Następnie najbardziej zasłużonym nauczycielom i wychowawcom wręczył wysokie odznaczenia. Krzyże Oficerskie Odrodzenia Polski otrzymali: St. Suchodolska i W. Winiarski, jedenastu nauczycielom przyznano Krzyże Kawalerskie Odrodzenia Polski, dwudziestu pedagogów otrzymało Złote i Srebrne Krzyże Zasługi. Ponadto dwudziestu wręczono Srebrne i Brązowe Odznaki Honorowe m.st. Warszawy.

Z PRZEDSTAWICIELAMI ZMS

W zetemosewskiej Kawiarni „Uśmiech” w Warszawie odbyło się 16 bm. spotkanie i sekretarza KC ZMS — M. Renke z młodymi nauczycielami.

Przybył również zastępca kierownika Wydziału Oświaty i Nauki KC PZPR — H. Garbowski i wiceminister oświaty — F. Herok.

M. Renke udekorował czterdziestu młodych nauczycieli wyróżniających się w pracy pedagogicznej i społecznej odznakami im. J. Krasińskiego. Złotą Odznakę otrzymał kurator Warszawskiego Okręgu Szkolnego — M. Rataj oraz nauczyciel z Zespołu Szkół Techniczno-Pedagogicznych — Wł. Kobrzycki.

U PRZEWODNICZĄCEGO GKKFT

16 bm. spotkał się z nauczycielstwem przewodniczący Głównego Komitetu Kultury Fizycznej i Tu-

rystyki — W. Reczek. Nadał on 31 pedagogom — najbardziej wyróżniającym się w krzewieniu kultury fizycznej wśród młodzieży — tytuły „Zasłużonego Działacza Kultury Fizycznej” i „Zasłużonego Działacza Turystyki”.

NA AKADEMII W SMOGORZOWIE

Dla nauczycieli powiatu Przysucha w województwie kieleckim Dzień Nauczyciela był szczególnie uroczysty. Na wniosek Oddziału Powiatowego ZNP — Zarząd Główny przyznał Złote Odznaki Związkowe generałowi Mieczysławowi Moczarowi oraz generałowi Eugeniuszowi Dostojewskiemu, których bliskie kontakty i współpraca z powiatem Przysucha przyniosły wiele pozytywnych rezultatów.

W auli Liceum Ogólnokształcącego we wsi Smogorzów odbyła się akademia. Przybyłych z całego powiatu nauczycieli serdecznie powitała przewodnicząca Prezydium PRN — tow. Tarnawska.

W akademii udział wzięli: wiceprezes ZG ZNP — Wł. Ozga, zastępca dowódcy WOP do spraw politycznych — plk J. Puławski, I sekretarz KP PZPR — tow. Kryć, prezes Zarządu Okręgu ZNP w Kielcach — E. Pawłaga oraz sekretarz tego Okręgu — R. Zieliński, miejscowe władze oświatowe, działacze partyni i społeczni.

Na akademii udekorowano zasłużonych pedagogów i działaczy społecznych Złotą Odznaką Związkową i Odznakami Tyśiąclecia Państwa Polskiego.

Uroczystość uświetnił występ zespołu muzycznego Estradowy Zakładów im. Róży Luksemburg w Warszawie, a całości dopełnił tradycyjny bal.

Wielokrotnie wspominane i podkreślane w czasie obchodów Dnia Nauczyciela w Smogorzowie osiągnięcia powiatu Przysucha w zakresie szkolnictwa to piękna, zasługująca na uwagę karta historii tego powiatu. W czasie wojny bowiem tereny te dotknięte tragiczną w skutkach pacyfikacją. Ludność rozpoczęła po wojnie odbudowywać życie od podstaw. Z pomocą przyszło wojsko. Szczególną opieką otoczył mieszkańców walczących na tych terenach w partyzantce gen. Moczar, obecny poseł na Sejm PRL ziemi kieleckiej. Żołnierze WOP wybudowali tu piękną szkołę — pomnik Tyśiąclecia w Kolonii Szczerbackiej. Druga taka szkoła z pełnym wyposażeniem powstaje we wsi Skoły. Na kilka dni przed nauczycielskim świętem zapadła decyzja o budowie kolejnej szkoły — liceum ogólnokształcącego w Przysusze. Wojsko przejawia także wiele troski o warunki bytowe nauczycieli. Wystarczy tu podać jak przykład budowę kilku mieszkań dla nauczycieli. Takim rezultatem sprzyja również atmosfera współpracy wszystkich władz powiatowych.

ZŁOTA ODZNAKA ZNP DLA WICEMINISTRA Z. GARSTECKIEGO

16 bm. odbyła się w gmachu ZG ZNP uroczystość wręczenia „Złotej Odznaki Związkowej” wiceministrowi kultury i sztuki — Zygmuntovi Garsteckiemu. Odznakę tę, w uznaniu za wybitne zasługi w pracy kulturalno-oświatowej, przyznano również zasłużonemu działaczowi oświatowemu,

byłemu wiceministrowi oświaty — Stanisławowi Trojanowskiemu oraz dyrektorowi Departamentu Pracy Kulturalno-Oświatowej i Bibliotek — Czesławowi Kałużnemu.

WYSTAWA PRAC NAUCZYCIELSKICH

W gmachu ZG ZNP w Warszawie otwarto w dniu Święta Nauczyciela ogólnopolską wystawę malarstwa, grafiki i fotografii nauczycieli-amatorów. Na uroczystość tę przybyli m.in. wiceminister oświaty — J. Szkop oraz kultury i sztuki — Z. Garstecki, dyrektor COM — K. Kuligowska oraz przedstawiciele związków twórczych.

ZWIĄZEK HARCEŃSTWA POLSKIEGO

PROSI

ZARZĄD GŁÓWNY

ZWIĄZKU NAUCZYCIELSTWA POLSKIEGO

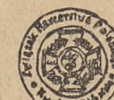
O PRZECIEC

HONOROWEJ ODZNAKI

RUCHU PRZYJACIÓŁ HARCEŃSTWA

SAKO WYRAZU PODZIĘKOWANIA DLA WSZYSTKICH NAUCZYCIELI, KIEROWNIKÓW I DYREKTORÓW SZKÓŁ ORAZ PRACOWNIKÓW WŁADZ OŚWIATY WYCH. KTÓRZY SERDECZNIE TROSKA OIACZAJĄ DZUJNYM ZUCHOWE I HARCEŃSKIE, UDZIELAJĄC INSTRUKTOROM ZHP WIELOSTRONNEJ POMOCY W PRACY WYCHOWAWCZEJ

Wojewódz. „Dnia Nauczyciela” 1963

Wystawę, która zgromadziła prace 36 nauczycieli (46 fotografii) oraz ponad 90 olejów, akwareli i grafik) utworzył prezes ZG ZNP — J. Kwiatek. Pokreślił on m.in., że ZNP, doceniając w pełni znaczenie wychowania estetycznego, pomaga nauczycielom — przy aktywnym współudziale Ministerstwa Kultury i Sztuki — w rozwijaniu zdolności plastycznych oraz pogłębianiu wiedzy z tej dziedziny.

Na wystawie nauczycieli-plastyków w gmachu ZG ZNP.

Fot. Cz. Górski

Czy każdy nauczyciel jest wychowawcą?

JAKŻE często słyszymy opinie: dobra szkoła, zła szkoła, dobry lub zły nauczyciel. O wiele rzadziej — dobry lub zły kierownik. A przecież pojęcia te są ze sobą integralnie związane i trudno wyobrazić sobie, aby mogła istnieć prawidłowa praca szkoły, dobra praca zespołu pedagogicznego bez mądrego kierownictwa.

W liście do redakcji kol. M.S. z Krakowa pisze:

„W dyskusji na temat pracy wychowawczej klasowego i oddziaływania wychowawczego nauczyciela zabrakło ogólnie najważniejszego — kierownika szkoły. Szkoła, bo właśnie od niego, od jego postępowania, zdolności pedagogicznych i organizacyjnych, wiedzy i taktyki zależy dobre funkcjonowanie szkoły. I na nie nie zdążyła się nasze rozważania, jeśli przede wszystkim nie zastanowimy się nad rolą kierownika, nie określimy dokładnie jego praw i obowiązków. Z tych „wypływających z urzędu”, i zawartych w przepisach, i tych, niemniej ważnych, które w żadnych przepisach się nie mieszczą”.

Mówiąc o pracy kierownika szkoły, wiceminister F. Herok wymienił siedem podstawowych zadań, na których należy skoncentrować uwagę. Są to: praca nad pogłębieniem ideowego oblicza szkoły, organi-

zacji i realizacji zadań, nad budowaniem zespołu, przekazywanie, które niejednokrotnie kształtuje się dopiero w toku wielu dyskusji i rozważań, w toku wspólnej pracy, a przede wszystkim poprzez osobisty przykład kierownika szkoły. Jedno-łite oblicze ideowe nigdy jednak nie kształtuje się w zespole zwaśnionym lub choćby takim, w którym brak jest wzajemnej życzliwości.

Dlatego zacząć trzeba od spraw prostych, od wytworzenia w pokoju nauczycielskim dobrej atmosfery, „do powstania której — jak pisał w swej książce „O kierowaniu szkołą” H. Kasperowiczowa — w niematym stopniu przyczynia się kierownik szkoły, jego postawa i autorytet, wartości moralne i wiedza, kultura i prostota w obcowaniu z kolegami, życzliwość i troska o stworzenie dla nich najlepszych warunków pracy i w miarę możliwości (...) warunków bytowych”.

Kierownik szkoły to przede wszystkim wychowawca

To ostatnie nie jest wcale bez znaczenia. W zespole, gdzie rozdział godzin nauczycielskich czy innych świadczeń, układ planu lekcji, przydział dodatkowych zajęć itp. budzą jakiegokolwiek wątpliwości, czy dają podstawy do podejrzeń o faworyzowanie niektórych nauczycieli — bardzo łatwo rodzą się niesnaski, które początkowo nawet nie groźne, szybko przybierają rozmiary i formy wykluczające jakiegokolwiek pozytywne oddziaływanie na uczniów.

Oczywiście kłótnie i zadróżnienia to już jest to stadium, w którym praca wychowawcza szkoły praktycznie nie istnieje. Często jednak zdarza się, iż atmosfera jest pozornie poprawna, a mimo to trudno określić ją jako dobrą. Coś niewidocznego paraliżuje wszelkie próby nawiązania kontaktów w zespole, każdy „chodzą własnymi drogami” ograniczając się ściśle do wypełniania „etatowych” obowiązków. Ten chłód bardzo szybko udziela się uczniom, a życie szkolne zaczyna płynąć leniwie, bez owej żarliwości i zaangażowania tak niezbędnego dla młodzieży.

Przyczyny powstania takiego klimatu mogą tkwić i w samym zespole, ale najczęściej szukać ich należy w postawie kierownika, w jakimś jego nieczynnym czy nieaktownym postępowaniu, w braku zrozumienia dla potrzeb i trudności kolegów, w mechanicznym egzekwowaniu ich pracy, w stawianiu wymagań bez rozważania w możliwościach i predyspozycjach każdego z nich.

Bo kierownik musi być przede wszystkim dobrym psychologiem i to nie tylko w odniesieniu do wychowanków, lecz również (a kto wie, czy nie w większym stopniu) w odniesieniu właśnie do kolegów-nauczycieli.

Na łódzkiej naradzie podkreślano to wielokrotnie, podawano przykłady takiego stosunku kierownika szkoły do nauczycieli, że prowadzone przez niego hospitacje stawały się dla zespołu prawdziwą pomocą, przyczyniały się do wydobycia wszystkich walorów nauczyciela, zniwelowania kompleksów, na które niejednemu z nich cierpiał.

Nie chodzi tu, rzecz jasna, o jakiś pozbawiony „dobrotatystyczny” liberalizm, ale o wzbudzenie wiary w każdym koleżance, że uwagi kierownika płyną z pragnienia przysięgi z pomocą, a nie są podyktowane chęcią tzw. czepiania się.

Jeden z prakseologów, M.M. Malinowski, mówiąc o dobrej organizacji pracy posłużył się przykładem łańcucha, o którego wytrzymałości decyduje wytrzymałość najsłabszego z jego ogniw.

Wydaje się, że przykład ten można zastosować i w pracy z zespołem. Kierownik, który nie uświadomi sobie, kto z jego kolegów wymaga najwięcej pomocy, który dział pracy szkoły jest najsłabszy — nigdy nie osiągnie celu. Przy czym pomoc udzielana temu najsłabszemu nauczycielowi musi być na tyle dyskretna, żeby nie spowodować żadnych ubocznych skutków w postaci kompleksów czy rozgoryczenia.

Oddzielne zagadnienie to problem współżycia z uczniami. Nawet najbardziej pełny zespół nauczycieli nie zwalnia kierownika od obowiązków osobistych kontaktów z młodzieżą. W niewielkich szkołach, szczególnie na wsi, sprawa rozwiązuje się niejako automatycznie. Po prostu wszyscy się znają i widują tak często, że kierownik jest dla uczniów jednym z bliskich, co dzień spotykanych ludzi. Ale w dużych miejskich szkołach? Czyż mało jest takich kierowników, których uczniowie znają jedynie z oficjalnych uroczystości bądź, z przypominających rozprawy sądowe, „spotkań” w gabinecie kierownika, do którego delikwent został karnie odesłany.

Korczak o każdym ze swych wychowanków mógł napisać książkę. Ale też Korczak niewiele interesował się całym ogromnym, pracochłonnym działem administracji i gospodarki szkolnej, co zabiera tak wiele czasu. Poza tym nie każdy jest Korczakiem, ale każdy może i musi znaleźć czas na prowadzenie indywidualnych rozmów z dziećmi, odpowiadanie ich (a nie hospitowanie) w klasie, w świetlicy, w bibliotece, przy zabawie i przy pracy. Każdy może i musi wiedzieć, czym żyją organizacje, kółka, zespoły, może prowadzić ogólne zebrania z młodzieżą całej szkoły lub najstarszymi bądź najmłodszymi klasami.

We wszystkich tych kontaktach nie powinno się jednak zapominać, że bezpośrednim opiekunem dziecka w szkole jest wychowawca klasy, a poza szkołą rodzice. Roli i autorytetu żadnego z tych opiekunów nie wolno dezawuować ani podważać.

A że rodzice nie zawsze oddziałują właściwie? No, cóż. Praca nad „wychowaniem” rodziców — to jeszcze jeden obowiązek szkoły, a przede wszystkim kierownika. W tej dziedzinie z pomocą mogą nam przyszyć POP, rada pedagogiczna, ognisko ZNP, a wreszcie komitet rodzicielski, ale... Właśnie, znów to ale. Żadna z tych organizacji nie będzie działała dobrze i skutecznie, jeśli kierownik nie nada jej właściwego kierunku i stylu pracy, jeśli sam się w tę pracę nie włączy.

Pewno, różni ludzie dobierają się w organizacjach i komitetach, ale i właściwy dobór w dużej mierze jest wynikiem odpowiedniego oddziaływania kierownika, oddziaływania opartego na wnikliwych obserwacjach, znajomości ludzi i sprężonych celach, w realizacji których ludzie ci mają mu pomóc. Najważniejszym jednak czynnikiem jest osobisty autorytet kierownika.

Jeden z uczestników łódzkiej narady mówił, jak trudno zdobyć ten autorytet kierownikom młodym, szczególnie tym, którzy wyszli z grona pedagogicznego danej szkoły. Zapewne, występują tu istotne dodatkowe trudności, ale tak w tym przypadku, jak i w każdym innym, na autorytet składa się wiele czynników, nie zaś siwe włosy i pozycja, jaką się uprzednio zajmowało. Jakże wartości osobiste powinien reprezentować kierownik, jakie cechy charakteru i intelektu są w pracy kierowniczej niezbędne — to odrębny temat wymagający szerszego omówienia.

Z ogromnego zespołu problemów i spraw składających się na całokształt pracy kierownika wybraliśmy tylko jedno zagadnienie: rola kierownika jako głównego wychowawcy. Po części dlatego, że wiąże się ono z naszą dyskusją, głównie zaś dlatego, iż problem oddziaływania wychowawczego szkoły jest dziś z pewnością problemem pierwszoplanowym. Nie znaczy to jednak, iż do innych spraw nie wrócimy. Być może zechcą się na ten temat wypowiedzieć i nasi czytelnicy. Konferencja łódzka wykazała, że wiele jest w tej dziedzinie zagadnień wymagających szerszego przedyskutowania.

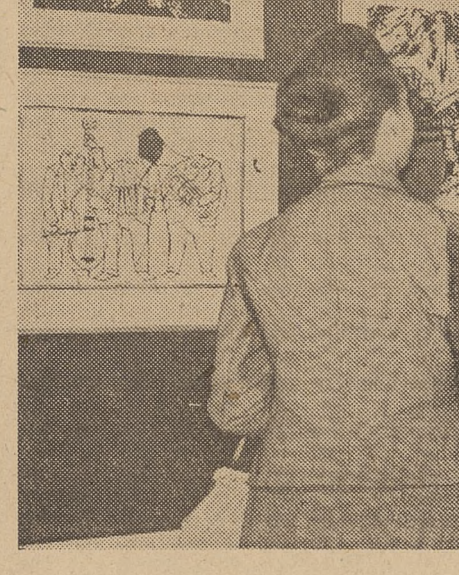
KRYSTYNA ROGALSKA

MINISTERSTWO Kultury i Sztuki z okazji Dnia Nauczyciela przekazało Związkowi Nauczycielstwa Polskiego kilkadziesiąt dzieł polskiej sztuki współczesnej. Uroczystość ta, w której uczestniczyli z ramienia Ministerstwa: wiceminister Zygmunt Garstecki oraz dyrektor Departamentu Pracy Kulturalno-Oświatowej i Bibliotek — Czesław Kałużny, a z ramienia ZG ZNP: prezes — Józef Kwiatek i kierownik Wydziału Pracy Społeczno-Oświatowej — Helena Witkowska, odbyła się 12 listopada br. w gmachu „Zachęty” w Warszawie.

Wiceminister Zygmunt Garstecki, przekazując obrazy na ręce prezesa J. Kwiatka, podkreślił wyjątkowe znaczenie pracy kulturalno-oświatowej nauczycieli w środowisku oraz zwrócił uwagę na fakt, że inspiratorem i organizatorem tej pracy jest najczęściej ZNP. Wiceminister powiedział m. in.:

„Wiele w zakresie upowszechnienia sztuki zawdzięczamy nauczycielom. Przed Dniem Nauczyciela, chciałbym — korzystając z okazji naszego spotkania — podziękować wszystkim nauczycielom za ich wysiłki w upowszechnianiu kultury, za wspaniałe rezultaty tej szerokiej i pięknej pracy, zwłaszcza na wsi. Chciałbym też życzyć im dalszej pomyślności w pracy zawodowej i społecznej, a także w życiu osobistym.

Jak wiele mamy do zawdzięczenia nauczycielom, świadczyć może chociażby przykład Fydy Gortat — nauczyciela i kierownika świetlicy gromadkiej we Wrocławiu, w powiecie Wolsztyn, w Poznaniu. Z tej inicjatywy i przy ogromnym osobistym wkładzie społeczeństwo Wrocławu zbudowało w ciągu jednego roku

Fot. Cz. Górski

Szkoła średnia — organizacje młodzieżowe

Z potrzeby serca i umysłu

ZAINICJOWANA przez redakcję dyskusja na temat roli ZMS i ZMW w szkole uważam za bardzo cenną choćby dlatego, że wokół tego problemu narosło szereg kompleksów, nieporozumień i błędów.

Józef Zygała pisze o roli ZMW z pasją, z sercem, z gorącą i niespokojną troską o doskonalenie metod działania ZMW w szkole, o stworzenie atmosfery poparcia i życzliwości. Nie chce się spierać tylko dla formy, ale zaznaczyć muszę, że subiektywizm, osobista pasja, własne doświadczenie, pozbawione konfrontacji z innymi, mogą powodować niedocenianie rzeczy najważniejszych, jakkolwiek intencje i zamierzenia okazują się szlachetne i piękne. Na przykład opiekunem koła ZMS lub ZMW może być człowiek mądry i przedsiębiorczy, pełen inicjatywy, oddany pracy społecznej; również pozostali nauczyciele mają wykazywać jak najbardziej pozytywny stosunek do organizacji młodzieżowych: może wreszcie dyrektor i komitet rodzicielski z całym poparciem i zrozumieniem traktować ich pracę, a mimo to działalność organizacji nie jest zadowalająca zarówno w

zakresie wyników wychowawczych, jak i aktywności społeczno-politycznej.

Opierając się na własnym doświadczeniu, rozmowach z opiekunami ZMS innych szkół oraz licznych narad w Komitecie Wojewódzkim ZMS — stwierdzam, że podstawowym warunkiem dobrej pracy ZMS w szkole jest doprowadzenie do takiej sytuacji wychowawczej, w której młodzież sama, bez wyraźnej ingerencji pedagogów, z własnej woli i inicjatywy, z potrzeby serca i umysłu, obdarzona zaufaniem wychowawców i dyrektora — będzie organizowała pracę i wyżywała się w społecznej aktywności.

Taką sytuację można z powodzeniem stworzyć, jeśli przestaniemy uczniów „prowadzić za rączkę”, narzucać się im ze swoją inicjatywą i pomysłami, rezygnować z zaufania do samodzielnych inicjatyw i odpowiedzialności młodych.

Zdarzają się niestety takie sytuacje, że dla młodzieży zetemesowskiej w organizowanych przez radę pedagogiczną, dyrektora, POP czy komitet rodzicielski, akademikach, imprezach i różnych uroczystościach — ogranicza się do... noszenia stołów, krzesełek, podawania miotłków, gwóźdź, zawieszania flag i uporządkowania sali. Jednocześnie referat, recytacja, piosenki, okolicznościowe przemówienia, zagajenia, inscenizacje opracowywane są długo, żmudnie przez nauczycieli.

Proszę nie rozumieć mnie w ten sposób, że jestem przeciwny wszelkiej kontroli i opiece wychowawczej. Jest ona niezbędna, jednak musi ona być rozsądną i delikatną. Czasem trudno jest wskazać granicę niezauważalnej inspiracji i ograniczającej samodzielności ingerencji. Rozstrzyga w tym wypadku takt, kultura i intuicja pedagogiczna.

Sądzę także, że trudność uaktywnienia ZMS i ZMW w szkole uzewnętrznia się w niemożności osiągnięcia przez uczniów szerokości w stosunkach z nauczycielami, w obawie przed drastycznymi konsekwencjami w przypadku, gdy zechcieliby manifestować „własne ja”, „byćcie sobą”, co, jak wiadomo, jest nieuchronne.

To zetknięcie się dwu postaw: młodzieńczej, dynamicznej, reagującej na każdy przejaw współczesności i tradycjonalistycznej, w swej intencji szlachetnej, ale odizolowanej od współczesności — powoduje powstawanie konfliktów, a te z kolei zniechęcają obydwie strony i powodują stagnację ideowo-społecznej pracy ZMS w szkole.

Zrozumienie tych wszystkich problemów i trudności stało się, jak sądzę, źródłem sukcesów, którymi może pochwycić się ZMS w naszym liceum.

Staraniem dyrektora liceum, tow. J. Janusza, przy pełnym finansowym poparciu komitetu rodzicielskiego i społecznej pracy zetemesowców, udało się powołać do życia szkolny klub ZMS „Kosmos”.

Na comiesięcznych zebraniach Komitetu Szkolnego ZMS z udziałem sekretarzy klasowych grup działania ustalamy ramowy program klubu. Wywieszany jest on na kolorowych planszach do wglądu wszystkich uczniów. Za każde zajęcie w klubie odpowiedzialna jest inna grupa działania (jest ich 15, skupiają ponad 300 uczniów).

W planie zajęć klubowych uwzględniane są: wieczorki szczerości, dyskusje na tematy światopoglądowe, malarstwa, muzyki, najważniejszych wydarzeń polityki zagranicznej, współczesnej poezji itp. Wśród tych dyskusji największą popularnością i frekwencją cieszą się dyskusje światopoglądowe, które wciągają swą

Dzieła sztuki dla klubów ZNP

nauczycieli — żarliwych entuzjastów czytelnictwa, towarzystw regionalnych, ruchu recytatorskiego. Wiele zawiązków nauczycielskich nasz amatorski ruch artystyczny. Godzi się też wspomnieć, że takie amatorskie zespoły teatralne ZNP, jak we Wrocławiu i Kwidzynie, nagrodzone przez Centralną Komisję Koordynacyjną d/s Upowszechnienia Kultury za wybitne osiągnięcia ideowo-artystyczne, czy też Chór Związku Nauczycielstwa Polskiego w Łodzi, nagrodzony przez ministerstwo kultury i sztuki — mają poważne zasługi w upowszechnianiu kultury w środowisku. Ważne jest i to, że wychowują się w nich orędownicy, miłośnicy i inżynierzy amatorskiego ruchu artystycznego.

Docenając w pełni rolę i zasługi nauczyciela w rozwoju kultury, w miarę naszych możliwości staramy się wychodzić na spotkanie inicjatywom Zarządu Głównego Związku Nauczycielstwa Polskiego. Już to w postaci pomocy finansowej na wyposażenie klubów ZNP czy finansując częściowo różne akcje szkoleniowe i tak na przykład od kilku lat resort dofinansowuje warsztaty nauczycieli wiejskich w zakresie imprez artystycznych. W roku bieżącym, dzięki dotacji (w wysokości 170 tys. zł) resortu, 1300 nauczycieli obejrzało w Gdańsku, Warszawie i Krakowie przedstawienia teatralne, uczestniczyło w koncertach, oglądało interesujące wystawy itp.”.

W imieniu ZG ZNP podziękował za życzenia i darze Józef Kwiatek. Zwrócił on uwagę na wyjątkowe znaczenie wychowania estetycznego w procesie kształcenia osobowości człowieka oraz zapewnił, że ofiarowane dzieła będą służyły upowszechnianiu współczesnego malarstwa.

Kol. Marja Nowak ze Szczecyna, która przemówiła w imieniu nauczycieli, zapewniła, że kluby nauczycielskie, chłubiące się wartościowymi dziełami sztuki, będą przodować nie tylko w pracy kulturalno-oświatowej, lecz staną się także ośrodkami wychowania plastycznego.

Ofiarowane dzieła, wśród których znajduje się 20 obrazów olejnych, kilka akwarel i gwaszów (malarstwo reprezentowane jest przez realistyczny pejzaż oraz 17 grafik (grafika — również i kolorowa — jest bardziej zróżnicowana pod względem tematyki), będą bowiem zdobyły kluby i świetlice nauczycielskie. Dzięki cennemu darowi kluby ZNP zyskały wartościowe dzieła M. Drożdża, M. Mokwy, T. Kozłowskiego, H. Centkiewicz-Michałskiej i innych polskich malarzy i grafików.

8 i 9 bm. odbyła się w Łodzi ogólnopolska narada nadzoru pedagogicznego szkół ogólnokształcących. W konferencji udział wzięli: wiceminister oświaty — F. HEROK, przedstawiciel Wydziału Oświaty KC PZPR — tow. M. JASKOWSKI, sekretarz KW PZPR — tow. PAKUŁA, kurator — M. WOŹNIAKOWSKI, przedstawiciele Ministerstwa Oświaty, kuratorów i inspektorów oraz wybrani dyrektorzy i kierownicy szkół ogólnokształcących. Referat poświęcony roli i zadaniom kierownika szkoły wygłosił wiceminister — F. Herok.

zacja nauczania i wychowania, praca z kadrą nauczycielską, praca z uczniem, realizacja powszechności nauczania, troska o poprawę warunków materialnych szkół, planowanie pracy całej placówki i każdego z jej ogniw.

Ogromne to obowiązki i nikt nie zdola udźwignąć ich sam, bez pomocy współpracowników. Dlatego też jednym z najważniejszych — naszym zdaniem — zadań jest praca z zespołem nauczycielskim. Ktoś powiedział, i chyba słusznie, że kierownik, to przede wszystkim wychowawca — wychowawców. W tym stwierdzeniu nie ma nic, co w jakikolwiek sposób uchybiałoby nauczycelowi, nie, co sugerowałoby, że ci dorośli ludzie, często wytrawni pedagodzy, wymagają jakiegoś dodatkowego, prymitywnie pojętego „wychowywania”.

Chodzi tu, rzecz prosta, o coś zgoła innego. Jednym z najważniejszych, podstawowych obowiązków szkoły jest, obok nauczania, wychowanie młodzieży, ukształtowanie jej oblicza ideowego, światopoglądu, postawy wobec życia. Tego zadania nie może wykonać zespół nie reprezentujący wysokiego poziomu moralnego, nie posiadający jednolitej postawy ideowej, postawy, która gwarantowałaby jednolitość (co nie znaczy jednakowość lub schematyzm) oddziaływanie na uczniów.

Takiej zaś postawy nie kształtują się ani zarządzeniem, ani despotycznymi dyktandami wygłaszanymi z „kierowniczego” biurka. Musi ona być wynikiem

Szkolne audycje telewizyjne

- 25.XI.63 poniedziałek, godz. 10.55 — POLSKI dla kl. X A. MICKIEWICZ „DZIADY” cz. II i III (Cykl „Dzieje dramatu”).
- 25.XI.63 poniedziałek, godz. 11.55 — AUDYCJA UMUZYKALNIACIA dla kl. VII-XI OD ŁUKU MYŚLIWIAKOWO DO HARFY PEDALO-WEJ.
- 27.XI.63 środa, godz. 10.55 — FIZYKA dla kl. VII. „PROMIEN ŚWIATŁA”.
- 27.XI.63 środa, godz. 11.55 — CHEMIA dla kl. VII (do wykonywania także w kl. IX) „BANKI Z PIASKU”.
- 28.XI.63 czwartek, godz. 10.55 — POLSKI dla kl. V-VIII. TEMAT: ODWAGA (Cykl „O miejsce wśród ludzi”).
- 30.XI.63 sobota, godz. 10.55 — ZOOLOGIA dla kl. VI. „PSZCZOŁY”.
- 30.XI.63 sobota, godz. 10.55 — TV program dla nauczycieli „ORGANIZACJA PRACY SAMOKSZTAŁCENIOWEJ” (Cykl „Samokształcenie”).

PRZEDSIĘBIORSTWO ZAOPATRZENIA SZKÓŁ „CEZAS” we Wrocławiu

zawładania, że już **p r z y j m u j e** zamówienia na **SPRZĘT SZKOLNY I POMOCE NAUKOWE na rok 1964.**

Szkoły i placówki oświatowe z terenu miasta Wrocławia i województwa wrocławskiego, które chcą zapewnić sobie pełne zaopatrzenie

- Już obecnie składają zamówienia na rok 1964 w PZS „CEZAS” we Wrocławiu, ul. Nowotki 13.

KG 292-0

UWAGA! SZKOŁY WOJEWÓDZTWA KATOWICKIEGO

PRZEDSIĘBIORSTWO ZAOPATRZENIA SZKÓŁ „CEZAS” w BYTOMIU, ul. POLSKIEJ PARTII ROBOTNICZEJ 10

p o l e c a na nowy rok szkolny 1963/64 następujące POMOCE SZKOLNE:

- ★ Modele silników spalinowych 2- i 4-faktowych
- ★ Model osi napędowej (tłumy most samochodowy)
- ★ Układ kierowniczy samochodu
- ★ Skrzynia biegów
- ★ Wiertarka słofowa do 10 mm
- ★ Szlifierka elektryczna ESS 1-47
- ★ Obrabarka z wałem giętym
- ★ Zestaw kół zębatych
- ★ Mały chemik, biolog, ogrodnik (import)
- ★ Szkielet ludzki z masy plastycznej

Ponadto wiele innych pomocy naukowych zawartych w podstawowym i minimalnym zestawie Ministerstwa Oświaty.

Zamówienia prosimy kierować pod wyżej wymienionym adresem.

KG 293-0

NOWOCZESNY NAUCZYCIEL

posługuje się **MAGNETOFONEM**

PO OBNIŻCE CEN

„MELODIA”	4500.—	(zamiast 6000.—)
„WILGA”	3500.—	(„ 4900.—)
„PIOSENKA”	2900.—	(„ 3400.—)

Do nabycia ZA GOTÓWKĘ lub NA RATY w sklepach i salonach ZURIT oraz w sklepach branży radiotechnicznej.

KP 328-0

WYDAWNICTWA OŚWIATOWE »WSPÓLNA SPRAWA«

wydają KSIĄŻKI METODYCZNE, MATERIAŁY POMOCNICZE dla uczniów oraz POMOCE NAUKOWE dla szkół i przedszkoli (ilustracje szkolne, historyjki obrazkowe, obrazy do pogadek na lekcjach, gry kształcące itp.).

Ukazały się już w sprzedaży:

OBRAZY do CWICZEŃ w MOWIENIU cena 80 zł

RYUNKI ROBOCZE cena 20 zł

ARYTMETYKA w CWICZENIACH dla kl. II cena 6 zł

ILUSTRACJA SZKOLNA „KRAKÓW” cena 12 zł

ILUSTRACJA SZKOLNA „POZNAN” cena 12 zł

W najbliższym czasie ukazą się:

LOTERYJKA GEOGRAFICZNA dla kl. IV

„KACPEREK MAJSTEREK” — historyjka obrazkowa dla kl. I i II

ALFABET RUCHOMY do demonstracji w klasie

TABLICE do NAUKI ŚPIEWU

ILUSTRACJA SZKOLNA „WROCŁAW”

Pomoce szkolne WYDAWNICTW OŚWIATOWYCH — zatwierdzone przez MINISTERSTWO OŚWIATY do użytku szkół i przedszkoli — sprzedają wszystkie sklepy „CEZAS” księgarnie „DOM KSIĄŻKI” oraz księgarnia „WSPÓLNA SPRAWA” w Warszawie, ul. Marszałkowska 28.

KP 327

